

Voorzitter: H. Sietsma (GroenLinks)

Namens de raad: J. van Hoorn (GroenLinks), J. van Veen (PvdA), J. Lo-A-Njoe (D66), T. van Zoelen (PvdD), A. Sijbolts (Stadspartij 100%), D. Brandenburg (SP), I. Jacobs (VVD), S. Bosch (S&S), L. Dwarshuis (CU), I. van Jaarsveld (CDA), L. van der Laan (PvhN), D. Ram (PVV)

Namens het college: M. Wijnja (wethouder), P. Broeksma (wethouder)

Namens de griffie: S. van Erp

Begroting (financiën/algemeen)

00:00:39

Voorzitter: Welkom bij deze meningsvormende sessie over de ontwerpbegroting 2023. We behandelen in deze sessie programma vier, dienstverlening en bestuur, met uitzondering van paragrafen twee en zeven. We behandelen het financiële beleid, het financiële beeld en het raadsvoorstel belastingtarieven 2023, de collegebrief met de begrotingswijzigingen het tweede kwartaal, het raadsvoorstel rondom de septembercirculaire. Dat zijn allemaal onderwerpen waar u iets van mag vinden. De spreektijd per fractie is ongeveer vijf minuten. We hebben twintig minuten voor het college. We kijken, als u bent uitgepraat, even of het college tijd nodig heeft voor onderling overleg. Zo nodig plannen we dat in. Er zijn geen insprekers dus het woord is gelijk aan u. Heel goed dat je me herinnert, Philip. Eén van de onderwerpen die aan de orde komen is publieke dienstverlening en ICT. Dat is de portefeuille van wethouder Broeksma. Dat is ook het enige waar hij iets over zou willen zeggen, dus op zijn verzoek inventariseer ik even of er vragen of opmerkingen zijn die specifiek daarover gaan. Dan zou ik die eerst even willen horen, dan reageert hij daarop, en dan kunnen we daarna verder met een zaken waar mevrouw Wijnja over gaat. Publieke dienstverlening en ICT. Nee, we gaan niet eerst een rondje doen. Ik inventariseer even wie daar al wat over wil zeggen. Die mensen krijgen de gelegenheid. Ik denk niet dat iedereen over die onderwerpen per se het woord wil voeren. De heer Wennink.

00:02:37

De heer Dwarshuis: Hij is er volgens mij niet meer.

00:02:39

Voorzitter: De heer Dwarshuis. Om de een of andere reden lijken jullie voor mij op elkaar. Ga je gang.

00:02:43

De heer Dwarshuis: Er zijn zelfs mensen die mij gevraagd hebben of Sten een broer van mij is. Dat is wel heel ver bezijden de waarheid. Mijn fractie had een vraag naar aanleiding van wat er staat over dienstverlening en dan specifiek over de mogelijkheid om met een ambtenaar fysiek te kunnen spreken bij een loket. Wij vragen ons af of de wethouder kan toezeggen dat de fysieke dienstverlening gespreid in onze gemeente beschikbaar blijft, want daar staat niet zo concreet iets over in de begroting of in de visie op onze dienstverlening. Ik denk dan specifiek ook aan kleinere woongebieden in de buitenwijken van Groningen, maar ook in en rondom Ten Boer, Haren, Hoogkerk. Misschien kunnen we deze dingen, dat is dan een suggestie van mijn fractie, gecombineerd worden met voorzieningen die er al zijn, bijvoorbeeld bibliotheken of buurthuizen.

00:03:43

Voorzitter: Dank u wel. Zijn er meer fracties die over dit onderwerp iets willen zeggen?
Meneer Ram.

00:03:52

De heer Ram: Dank u wel, voorzitter. Het gaat dan ook over de digitalisering van de dienstverlening. Veel inwoners hebben daar grote moeite mee vanwege leerachterstanden of gewoon niet goed kunnen omgaan met digitalisering. Dat zijn niet alleen ouderen, ook jongeren hebben wij gemerkt. Dat horen wij als wij langs bibliotheken gaan. Er worden vaak bibliotheekmedewerkers ingezet om te helpen bij het invullen van formulieren terwijl zij natuurlijk niet onder de AVG vallen. Het is vrij lastig om voor hun deze mensen te helpen vanwege al die persoonlijke gegevens die worden ingevuld. Het verzoek aan de wethouder is om daar toch iets meer aandacht aan te geven en te kijken of we mensen met een achterstand tot de digitalisering beter kunnen helpen in onze wijken en dorpen. Dat is het verzoek wat ik wil neerleggen bij de wethouder.

00:04:53

Voorzitter: Dank u wel. Helder. Nog meer? Gaat uw gang.

00:04:57

De heer Van Zoelen: Ik had exact dezelfde vraag als de PVV.

00:05:01

Voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jacobs.

00:05:04

Mevrouw Jacobs-Setz: Ik twijfelde even of dit hier hoort, maar anders neemt de andere wethouder het vast wel mee in de beantwoording. Het ging bij ons om dienstverlening en wij zijn blij met de dienstverlening die er ook is. Wij missen één vorm van dienstverlening in onze gemeente en dat is de mogelijkheid dat je paspoorten en rijbewijzen thuisbezorgd krijgen. Er zijn diverse gemeentes die dat wel doen. Wij vragen ons af of dat een overweging waard is. Zo ja, wanneer? Zo nee, waarom niet?

00:05:33

Voorzitter: Dank u wel. Meneer Sijbolts.

00:05:35

De heer Sijbolts: Voorzitter, ik had dezelfde vragen als de heer Dwarshuis van de ChristenUnie en ik kan me wel aansluiten bij de opmerkingen van de heer Ram van de PVV.

00:05:44

Voorzitter: Meneer Bosch.

00:05:45

De heer Bosch: Dank u, voorzitter. Ik wou wat zeggen over de dienstverlening Burgerzaken, locatie burgerzaken intensivering eenmalige incidentele kosten van meer dan 450.000 euro. Dat is omdat, zo lees ik het stuk, er eigenlijk nog geen keuze gemaakt wordt over waar er locaties voor burgerzaken komen. Dat voelt toch als verspilling van middelen. Ziet de wethouder dat ook zo? Hoe zouden we ervoor kunnen zorgen dat we die keuze eerder maken? Zorgt het ervoor dat als we die keuze eerder maken, dat we er niet zo ontzettend

veel geld daaraan hoeven uit te geven? Zo ja, hoe zorgen we ervoor dat we zo snel mogelijk die keuze maken?

00:06:41

Voorzitter: Dank u wel. Dit is het. Wethouder Broeksma.

00:06:48

Wethouder Broeksma: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel voor de vragen. We hebben onze digitale ambitie. Die digitale ambitie strekt zich uit over de hele gemeente en dat betekent in feite dat het ons gaat over alle burgers. Alle 238.000, hoe ver we ook verder groeien. Allemaal. We weten dat niet voor iedereen de digitalisering even makkelijk gaat. Dat betekent ook dat we die fysieke dienstverlening overeind blijven houden. U heeft het ook kunnen lezen. Dat doen we en dat overal beschikbaar, niet elke straathoek maar op brede delen van onze gemeente. De suggesties zijn dorpshuizen of bibliotheken. Dat zijn concrete voorbeelden waar we dat ook zouden kunnen doen, juist omdat de bibliotheken wat vaker open kunnen zijn dan een gemiddeld loket, omdat het al open is. Bibliotheekmedewerkers zouden opgeleid kunnen worden om mensen te helpen met die zaken die nou eenmaal digitaal moeten, omdat bedrijven of organisaties digitale formulieren vereisen. Dat is efficiënter, makkelijker en sneller, maar niet voor iedereen. Daarom die medewerkers die daarin kunnen helpen. Dat willen we overeind houden. We willen een inclusieve gemeente zijn. Iedereen moet mee kunnen doen. De vraag over het thuisbezorgen van het paspoort of rijbewijs. Dat is onderzocht. Op dit moment doen we het niet. Misschien zijn er mogelijkheden om het wel te doen, maar ik kan u op dit moment geen ander antwoord geven dan dit, dat we het eerder onderzocht hebben en we het op dit moment niet kunnen doen. Over de kosten voor de burger, 450.000 euro die Student en Stad vraagt. Wij zijn bezig een plan te maken om zowel de digitale ambitie te implementeren dus dat betekent zowel wat kan digitaal, omdat het ook efficiënter, sneller en daarmee goedkoper, ook voor de burgers goedkoper, is. En hoe kun je een netwerk krijgen van fysieke loketten en op welke plekken precies? Gaat dat samen met bibliotheek of toch weer een apart loket voorbeeld zoals in Haren? Wat betekent dat voor de opleiding van de bibliotheekmedewerkers en medewerkers die dan bijvoorbeeld ook in de bibliotheek kunnen werken? Of bij dat loket om dat loket te bemannen. Wat betekent het voor die opleiding en wat betekent dat dan dat te doen? We proberen die keuze zo snel mogelijk te maken, maar we zijn daar nog niet. Dat betekent dat we nu nog in een soort frictie deze kosten dan nog hebben. Uiteraard als het sneller kan, dat doen we dat. Dan hebben we dit bedrag niet nodig en geven we het natuurlijk niet uit. Tot zover, voorzitter.

00:09:34

Voorzitter: De wethouder wil zo weg, dus ik kijk even rond of de vragen naar tevredenheid zijn beantwoord. De heer Ram.

00:09:42

De heer Ram: Ik ben blij om te horen dat er een mogelijkheid bestaat dat bibliotheekmedewerkers ook een opleiding krijgen om mensen gaan helpen bij het invullen van formulieren. Het programma om die keuzes te maken loopt nog, begrijp ik. Heeft u ook een bepaald tijdsbeeld wanneer dat geconcretiseerd kan worden tot een voorstel of

geïmplementeerd kan worden, of wanneer u die keuze gaat maken, of u bibliotheekmedewerkers gaat opleiden of niet? Heeft u daar een beeld van?

00:10:15

Voorzitter: Meer behoefte? Mevrouw Jacobs.

00:10:19

Mevrouw Jacobs-Setz: Ik had eigenlijk de vraag of ik het goed begrepen had dat u in ieder geval op dit moment niet de ambitie heeft om te onderzoeken of het thuisbezorgen van paspoort en rijbewijs mogelijk is. Dat het in ieder geval niet op de planning staat, dus als we zouden willen dat we daar een motie voor moeten indienen.

00:10:36

Voorzitter: Meneer Dwarshuis.

00:10:40

De heer Dwarshuis: Bedankt dat de wethouder is ingegaan op mijn punt. Als ik even kritisch moet zijn, hebt u het over het invullen van formulieren van andere instanties. Dat begrijp ik heel goed. Onze gemeente vraagt natuurlijk ook om het invullen van bepaalde formulieren als mensen bij ons iets aanvragen. Zou u daarop willen reflecteren hoe we daar ambtelijk en bestuurlijk keuzes in maken wat we wel en niet digitaal aanbieden?

00:11:12

Voorzitter: Drie vervolgvragen aan de wethouder.

00:11:14

Wethouder Broeksma: Dank u wel. Op de vraag van de heer Ram moet ik terugkomen, maar we zullen u daar een bericht over sturen wat de planning daarvan is. Het is een onderdeel van onze digitale ambitie. Over de paspoorten thuisbezorgen: ik zal er ook op terugkomen op die vraag of dat wel of niet kan, of dat op korte termijn kan en überhaupt of het mag. Op de vraag aan de heer Dwarshuis als het gaat over vooral andere instanties, wat ik probeerde te zeggen is dat andere instanties soms vereisen dat het digitaal wordt ingevuld. Voor onszelf willen we gewoon inclusief zijn voor iedereen en voor niemand een drempel opwerpen. Daarom proberen we ook elke burger te kunnen helpen op het moment dat dat te ingewikkeld is.

00:11:58

Voorzitter: Dank u wel. Dan kunnen we dit onderdeel hiermee afsluiten. Dan gaan we over naar de andere onderwerpen die nog op de agenda staan vanavond. Wie mag ik daarover het woord geef? Meneer Van Hoorn.

00:12:13

De heer Van Hoorn: Dank u wel, voorzitter. In goede traditie ga ik dan als eerste. Veel ambitieuze plannen van een ambitieus college. Ik heb dan ook de ambitie om dit allemaal recht te doen in de beperkte tijd die ik daarvoor heb. Om dit enigszins succesvol te kunnen doen, ga ik er vier zaken uitlichten namens GroenLinks. Allereerst, voorzitter, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing. De volgende stap in het gebiedsgerichte werken. Dit college pakt verschillende opgaven en uitdagingen in de verschillende wijken en dorpen op verschillende manier aan. Logischerwijs lijkt mij dit een zinnige wijze van werken. Mijn fractie is dan ook enthousiast over deze volgende stap in het gebiedsgerichte werken. Niet

alleen wordt er nog steeds in samenspraak met de inwoners gewerkt aan bijvoorbeeld De Wijert en Selwerd. Er wordt ook gekozen om dit steviger te doen. Niet alleen dat. Er wordt gekozen voor uitbreiding naar Vinkhuizen, Paddepoel, Oost-Parkwijk en Lewenborg. Er wordt gekozen om extra te investeren en ik zei het zojuist ook al bij de vorige commissie: we doen dit het hardst waar het het hardst nodig is. Hier wordt voor gekozen om ongelijkheid tegen te gaan en ook om de verschillen in levensverwachting en gezondheid terug kunnen dringen. Voorzitter, gezien de tijd kan ik uiteraard niet alle wijken en dorpen bespreken, maar ik wil wel graag in het bijzonder even stilstaan bij Ten Boer. Graag zou ik nu hele positieve verhalen met u delen, want die zijn er zeker. Ik zou graag willen vertellen over het groen, over de mensen die ik daar gesproken hebben die er toch met veel plezier wonen, want die zijn er heel veel en het groen ook. Het is niet de reden dat ik erbij stilsta. Ik wil er weer bij stilstaan vanwege de aardbevingen. Voorzitter, in de eerdergenoemde commissie hebben we stilgestaan bij veiligheid. Veiligheid, of onveiligheid in dit geval, kan zich ook afspelen binnenshuis. In het aardbevingsgebied gaat het om het gevoel van onveiligheid vaak hand in hand met een enorme hopeloosheid. De verhalen hierover zijn helaas niet nieuw. De openbare verhoren van de parlementaire commissie aardgaswinning in Groningen maakt desondanks de indruk. In korte tijd vertelde gedupeerden en andere betrokkenen over het jarenlang een gevecht dat zij leverden en nog steeds leveren om hun schade vergoed te krijgen voor een stukje leefplezier. Als GroenLinks, net als onze collega's in de raad, vinden wij het van het grootste belang om naast de gedupeerden te staan en bij te dragen aan wijk- en dorpsvernieuwing op plekken waar hele staten opnieuw gebouwd moeten worden en hierbij ook specifiek oog te hebben voor kinderen. Voorzitter, nog twee uit te lichten zaken. Zoals u hoort, doe ik mijn best om het tempo hoog te houden. Allereerst zeggenschap en participatie. Zeggenschap en participatie leidt tot betere besluiten. Het klinkt simpel, maar het is in de praktijk niet altijd zo makkelijk. GroenLinks hecht zeer aan inbreng van onze inwoners bij het maken van plannen en beleid. De afgelopen jaren hebben ons geleerd dat zowel de organisatie alsook onze raad zelf hierin nog vele stappen te zetten hebben. Dat moet beter. We juichen het dan ook toe dat het college inzet op verbetering. We doen het ook al met het gebiedsgerichte werken met de gebiedsteams. Dit kan wat ons betreft nog belangrijke rol krijgen in het afstemmen van de gemeentelijke plannen op zorgen en wensen in onze wijken en dorpen en omgekeerd. We doen het ook met de wijkvernieuwing, de pilots met het Gronings model voor wijk- en dorpsdemocratie en het leerprogramma voor onze medewerkers. De vorige kinderburgemeester vroeg bij zijn afscheid specifiek aandacht voor het betrekken van jongeren bij gemeentelijke besluiten. Het college zelf schetste op 1 juni jongstleden in een brief aan de raad de jongerenparticipatie nog met veel vallen en opstaan gepaard gaat en te veel vanuit een volwassen gedachten over hoe die participatie voor jongeren vorm zou moeten krijgen. GroenLinks zou willen pleiten voor het aanstellen van een coördinator jongerenparticipatie. Eén van de voorstellen die ook wordt uitgewerkt genoemd in de brief. De coördinator zou jongeren moeten opzoeken en samen met hen moeten uitwerken hoe we jongeren van alle leeftijden, dus van twaalf tot 23 in dit geval, beter bij de gemeentelijke plannen kunnen betrekken. Met die input kan de coördinator dan ook werken aan een betere borging van jongerenparticipatie binnen de gemeentelijke organisatie. Mijn fractie overweegt dan ook om hierover een amendement in te brengen. Graag een reactie van het college of een dergelijk jongeren coördinator een zinvolle eerste stap zou zijn. Voorzitter, en dan tot slot:

ja, echt. De financiën. Politiek gaat over mensen, dieren en natuur. Politiek wil het leven en de wereld mooier maken voor iedereen die erin leeft. Laat er geen vergissingen over bestaan: geld is hiertoe een middel. Het is geen doel op zich. Wij zijn blij met de ambitieuze keuzes die worden gemaakt door het college. Wij zijn tegelijkertijd ook blij dat er een hele degelijke financiële onderbouwing voor wordt gevonden. Ja, voorzitter, ik ga ook dat ene zeggen. Het zou een stuk makkelijker zijn als Den Haag het niet zo verschrikkelijk moeilijk voor ons zou maken. Voorzitter, ik blijf het herhalen. Niet zozeer omdat ik het zelf nou zo enorm leuk vind om continu te wijzen naar Den Haag, maar omdat het Rijk een alarmerende en bedroevende leercurve en mate van verbetering laat zien op dit vlak. Tot dit beter is, blijft mijn fractie dit dan ook benoemen. Tot zover. Dank u wel.

00:17:25

Voorzitter: Dank u wel. Meneer Sijbolts.

00:17:28

De heer Sijbolts: Voorzitter, een korte vraag aan de heer Van Hoorn. Blij dat u pleit voor ook meer jongerenparticipatie. Onze fractie heeft daar diverse moties over ingediend. Die deelden we toen niet helaas. De wethouder heeft toen ook gezegd: "We zijn ermee bezig", maar zegt u nu eigenlijk dat ten opzichte van toen en nu er te weinig gedaan is en ook nu niet terugkomt in de begroting om jongerenparticipatie beter vorm te geven?

00:17:53

De heer Van Hoorn: Voorzitter, ik zeg dat er iets gedaan kan worden. Dat is niet per definitie hetzelfde als zeggen dat het tot nu toe te weinig is gedaan. Daar zit een bepaald woordoordeel, waardeoordelen in die ik niet deel met de heer Sijbolts. Ik deel het wel met hem, en meneer en zijn fractie, dat dit een goed moment is om hiermee forse stappen te zetten en dan ook te kijken op welke manier deze jongerenparticipatie het best ingericht kan worden. Vandaar ook mijn vraag aan het college of zo'n coördinator een goede eerste stap kan zijn.

00:18:26

Voorzitter: Het CDA.

00:18:28

De heer Van Jaarsveld: Ik was benieuwd of er met de fractie van GroenLinks te praten valt over gedekte wijzigingsvoorstellen op deze begroting, of het een voorwaarde per se is, als daarover te praten valt, dat ze gedekt worden binnen deze begroting of dat er ook te praten valt over een greep uit de reserve. Dan heb ik het over bedragen ter hoogte van 1,3 miljoen euro.

00:18:55

Voorzitter: De heer Van Hoorn.

00:18:56

De heer Van Hoorn: Voorzitter, met ons valt altijd te praten. De vraag is lastig te beantwoorden daar waar hij aan de ene kant enorm vaag is en tegelijkertijd op het eind behoorlijk concreet wordt. Met ons valt altijd te praten. Als u een vraag heeft aan mij, raad ik u aan om u die vraag mij te stellen.

00:19:18

Voorzitter: De heer Van Jaarsveld. We zijn wel door de tijd heen, dus een korte vraag.

00:19:22

De heer Van Jaarsveld: Ik weet voor nu ook genoeg. De achterkamertjes ga ik opzoeken binnenkort.

00:19:25

Voorzitter: Heel goed.

00:19:26

De heer Van Jaarsveld: OZB gaat het over. Anders denken mensen echt dat het raar is. Sorry. OZB.

00:19:30

Voorzitter: Dat begrijp ik. Wie kan ik het woord gegeven? Gaat uw gang, D66.

00:19:36

De heer Lo-A-Njoe: Ik wilde graag nog een vraag stellen aan GroenLinks als het goed is voor meneer de voorzitter.

00:19:40

Voorzitter: Dat gaat dan wel van de tijd van andere sprekers af, maar gaat uw gang.

00:19:45

De heer Lo-A-Njoe: De opmerking dat GroenLinks graag wil blijven wijzen naar Den Haag bij alles wat niet oké is op financieel gebied triggert mij natuurlijk. Ik begrijp dat er ook weinig vertrouwen is bij GroenLinks dat dat gaat veranderen. Dat is dus een constante. Is het dan niet logisch, als dat een constante is, dat wellicht ook wat meer reflectie is op de eigen rol als het gaat om de financiën? Bijvoorbeeld als het gaat over de solvabiliteit.

00:20:09

Voorzitter: De heer Van Hoorn.

00:20:11

De heer Van Hoorn: Nee, dan denk ik niet. Voorzitter, het zit als het ware als het volgt. De heer Lo-A-Njoe van D66 en ikzelf staan allebei voor de klas. Op het moment dat mijn leerlingen hun werk niet op orde hebben, blijf ik hen erop wijzen dat hun werk niet op orde is. Zo zit dat ook deze richting het Rijk. Wij lossen op wat wij moeten oplossen en we doen wat kan. Dat neemt alleen niet weg dat dat het Rijk ontslaat van hun verantwoordelijkheid en daar blijven we ze op wijzen.

00:20:36

Voorzitter: Dank u wel. Wie kan ik vragen voor hun woordvoering? De heer Van Jaarsveld, gaat uw gang.

00:20:43

De heer Van Jaarsveld: Dank, voorzitter, hoe kunnen we de juiste mensen aan ons binden in een steeds krappere wordende arbeidsmarkt waarin bovendien binnen nu en tien jaar bijna de helft van ons personeelsbestand uitstroom door natuurlijk verloop? Dat is een zin waar ik behoorlijk van schrok. Of eigenlijk is het een parafrase van twee zinnen, die ik dan zelf in elkaar geknutseld maar goed, zonder afbreuk te doen aan wat ermee wordt bedoeld. Het is,

denk ik, een terechte zorg die door het college wordt gesteld die door ons als fractie wordt onderstreept, dat de eerder voorgenomen bezuiniging binnen ons personeelsbestand nu wordt teruggedraaid of eigenlijk wordt voorkomen, lijkt me dan ook buitengewoon slim. De oplossingsrichtingen die vervolgens onder deze parafrase worden gedaan, een impuls rondom de zichtbaarheid van werken binnen ons gemeenteapparaat inclusie, diversiteit, fitter vitaler, dat soort dingen. Ik weet niet of het voldoende is, of het voldoende werkt en dus vroeg ik mij af of er politieke of juridische blokkades zijn op financiële prikkels. Zo niet, dan zullen wij die mogelijk voorstellen. Dan, voorzitter, algemener over de financiën. De lastendruk, de woonlastendruk om het goed te zeggen, in onze gemeente is de afgelopen tijd steeds verder door gestegen. Dit jaar zijn we toch een trapje hoger op het podium gekomen, van de derde naar de tweede plek. We hebben de hoogste woonlasten na Leiden, de hoogste OZB na Nijmegen van alle steden in Nederland. Volgend jaar stijgt die OZB door. Niet alleen met de autonome groei van 4,6 miljoen, maar ook met een ooit hier als raad afgesproken extra verhoging van 1,3 miljoen. We hebben een noodverband geplakt. Dat hebben jullie vanmiddag hier als raad nog gedaan voor mensen die het heel zwaar hebben. Er zijn ook woningeigenaren die het heel zwaar hebben, middeninkomens, lage middeninkomens die ook niet meer weten wat ze moeten doen. Er zijn mensen die net buiten de groepen vallen, net te veel verdienen of om een andere reden worden uitgesloten en die zouden snakken naar iets van lucht. In plaats daarvan mogelijk dus volgend jaar die extra OZB-verhoging om hun oren krijgen. Het zou ons als fractie in lief ding waard zijn om dat te voorkomen. Dan maar een jaar uitstel. Als we volgend jaar nog in deze ellende zouden zitten, dan maar nog een jaar uitstel. Goed. Wij zullen met voorstellen daartoe komen. Ik ben wel benieuwd of de wethouder daar nu al politieke of anderszins blokkades op ziet want dan zou ik me de moeite eventueel kunnen besparen.

00:23:25

Voorzitter: U krijgt een vraag van de heer Dwarshuis.

00:23:29

De heer Dwarshuis: Dank u wel, voorzitter. Ik ben altijd blij met goede voorstellen, dus ik zie dat met nieuwsgierigheid tegemoet. Hoe denkt de heer Van Jaarsveld dat geld dan wel op te halen? De OZB-verhoging levert de gemeente 1,3 miljoen euro op.

00:23:50

De heer Van Jaarsveld: Ik heb net in een interruptie die, ik geef toe, zoals die betiteld werd behoorlijk vaag was wel laten doorschemeren waar ik aan denk. Je kan binnen een enorme begroting van meer dan een miljard euro natuurlijk 1,3 miljoen ergens vinden. De heer Bosch heeft in een eerdere vergadering vandaag ook uitgelegd, en daar was ik het zeer mee eens, dat er ook incidentele gelden nu eventueel zouden kunnen worden ingezet. We zullen op zoek gaan naar dekking, maar we vinden het belangrijk. Op het moment dat we een dekking vinden die wij minder belangrijk achten dan dit te voorkomen, zullen we met dit voorstel komen. Anders trekken we onze keutel in, maar dat zie ik niet snel gebeuren.

00:24:27

Voorzitter: De heer Brandenburg.

00:24:29

De heer Brandenburg: Voorzitter, ik was wel benieuwd of het CDA niet ook aan de andere

kant ziet dat er bijvoorbeeld als het gaat om de afvalstoffenheffing of andere lokale heffingen veel eerder en veel meer en voor veel meer groepen mensen kwijtschelding mogelijk wordt gemaakt door dit college. In hoeverre leidt dat niet ook een lastenverlichting op voor grote groepen in onze gemeente?

00:24:52

De heer Van Jaarsveld: Ik vind het soms moeilijk om te onderkennen, ik ben een wat linkere CDA'er, hoe goed ik veel voorstellen van dit college vind. Dat wordt me binnen de partij ook niet altijd in dank afgenomen, kan ik u zeggen. Los van dat ik een fan ben van minima beschermen, van de laagste inkomens daarvoor doen wat nodig is en wat kan, mogen we niet vergeten dat er ook heel veel werkende armen zijn, mensen met een wat hoger inkomen maar enorme schulden, mensen die op papier net buiten de groep vallen, bijvoorbeeld voor kwijtschelding omdat we op 120, 130, 110 of 140 procent zitten en zij daarboven. Soms ver, soms net erboven. Dat zijn mensen waar we meer kunnen doen. Dit is een specifiek onderdeel daarvan, dus ik steun vrijwel-- nee, ik kan niet te ver gaan. Goed, de strekking was duidelijk. Als ik mag afronden--

00:25:50

Voorzitter: Ja, een korte afronding graag, want de tijd zit erop.

00:26:00

De heer Van Jaarsveld: Ik laat het erbij. Dank u wel.

00:26:02

Voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Laan.

00:26:08

De heer Van der Laan: Dank, voorzitter. Wij beperken ons tot de financiën en nog wat specifieker net als CDA op onder andere OZB. We hebben gezien dat ook komende begrotingsjaar 5,9 miljoen euro extra wordt bij geplust op OZB. Dat was al op een begroting afgelopen jaar van 97,94 miljoen. Als je daar 5,9 miljoen van pakt, heb je toch weer over 6 procent OZB-verhoging, gemiddeld. Gemiddeld. Daarmee komt Groningen nu wel heel dicht bij nummer één. Het is al net gezegd, Leiden staat nu op nummer één. Ik heb de begroting van Leiden van dit jaar even bekeken. Zij zeggen heel duidelijk: "Wij gaan dit jaar de OZB bevriezen tot inflatieniveau 3,1 procent", dus het is best wel mogelijk dat Groningen dit jaar het stokje van Leiden overneemt. Met het verschil dat de inkomens in Leiden een stuk hoger zijn dan in Groningen. Ook als je gewoon een stad als Den Haag pakt, of een wat grotere stad, zie je toch wel grote verschillen van honderden euro's voor wat betreft de lokale lasten. Wij maken ons toch wel zorgen dat huizenbezitters--

00:27:39

Voorzitter: Heer Van der Laan, u heeft op de vraag van meneer Van Veen.

00:27:42

De heer Van Veen: Dank u wel, meneer de voorzitter. Ik vraag me toch af: als je dan dus besluit om de OZB te verlagen, dan heb je minder inkomsten. Dan moet je dus of zeggen: "We gaan minder sparen", dus onze solvabiliteit neemt verderaf. Ik heb vanuit de oppositie meerdere keren gehoord dat juist het streven is dat te doen toenemen. Dat betekent dat je dan dus dingen niet kan gaan doen. Ik denk ook wel: we hebben als samenleving juist ook

die OZB zodat we dingen kunnen doen, dat we een hoog voorzieningenniveau hebben in de gemeente Groningen, dat we gericht kunnen inzetten voor bepaalde groepen die extra ondersteuning nodig hebben.

00:28:13

Voorzitter: Uw vraag graag.

00:28:15

De heer Van Veen: Wat zou de heer Van der Laan dan niet meer willen doen om de OZB te kunnen verlagen?

00:28:26

De heer Van der Laan: Voorzitter, dat zijn altijd leuke spelletjes: zoek de dekking. Daar kun je heel lang over praten, maar wij willen gewoon niet op nummer één staan in Nederland. Dat is ons uitgangspunt als politieke partij. Zeker niet in een stad qua stadsgrootte of gemeentegrootte met gemiddeld de laagste inkomens van Nederland en de hoogste lasten. Dan krijg je wel hele grote verschillen. Die knop voor de OZB, dat volume moet naar beneden. Zes procent. Weliswaar hebben we nu een hoge inflatie, maar dat zijn forse bedragen. Er zijn partijen--

00:29:05

Voorzitter: U valt in de herhaling en dat mag van mij. Er staan ook wat vragenstellers in de rij. Meneer Brandenburg.

00:29:12

De heer Brandenburg: Voorzitter, ik vind het toch wat makkelijk. U wilt de solvabiliteit hoog, u wilt het weerstandsvermogen hoog, u vindt alle plannen tot nu toe ongeveer ook goed, hebben we in de commissies van vandaag gehoord. Tegelijkertijd zegt u: "De OZB moet naar beneden, maar ik weet niet hoe." Ja, dat is wel een beetje makkelijk. Wat gaan we dan niet meer doen? Waar kan er iets af?

00:29:30

Voorzitter: De heer Van der Laan.

00:29:32

De heer Van der Laan: Dank, voorzitter. Ik begrijp niet helemaal goed waar de SP vandaan heeft dat wij het weerstandsvermogen of solvabiliteit- dat woord heb ik niet eens in de mond genomen, dus echt geen idee waar dat vandaan komt. Wellicht verwarring met andere partijen. Nee, wij willen gewoon niet op nummer één komen. Dat is onze zorg. Wij snappen wel dat voor dit jaar weer, en dan maak ik mijn betoog af, althans zoals de voorzitter dat toestaat, wij snappen best dat--

00:29:54

Voorzitter: Er is ook nog een vraag van meneer Van Hoorn.

00:29:59

De heer Van Hoorn: Voorzitter, ik ga het toch kort proberen, want ik wil inderdaad niet flauw zijn in interrupties. Het is wel van belang op het moment dat u iets niet doet- Allereerst: het is een verhoging, dus de loon-prijscompensatie zo even uit mijn hoofd. Het is niet alsof wij ervoor kiezen, coalitiepartijen of college, om dit te verhogen. We volgen de stijgingen zelf. U

kiest ervoor dat niet te doen. Dan kunt u zeggen van ik wil niet op één staan. Dat is geen antwoord. U heeft dan een keuze te maken, ofwel ergens uit te dekken of te zeggen: "Ik vind het belangrijk om dit te roepen, maar ik weet zelf eigenlijk ook niet hoe." Dat is een vrij eenvoudige vraag.

00:30:38

De heer Van der Laan: Voorzitter, ook GroenLinks zegt nu iets wat niet klopt. De gemiddelde loon prijsindex is echt geen 6 procent. Ik heb net gezegd, en daar ben ik geen weerwoord op gehad, dat we het hebben over een substantiële verhoging van 6 procent. Dat is boven elke index. Ik weet niet welke index GroenLinks nu pakt. Ik zeg gewoon 6 procent.

00:31:02

Voorzitter: Laten we dit niet te technisch maken. Wilt u uw woordvoering afronden? Uw tijd zit erop.

00:31:09

De heer Van der Laan: Ja, voorzitter. Wij begrijpen, hoewel we het jammer vinden dat we mogelijk die nummer één positie gaan bekleden komend jaar, dat het voor dit jaar alweer vastligt maar wij zijn vooral benieuwd hoe dit nieuwe college aankijkt naar de toekomst, dus 2024, '25, et cetera. Krijgen we dan weer dit soort verhogingen of zit daar dan een rem op om die huizenbezitter toch enigszins te beschermen tegen dit soort percentages? Waarbij ik zeker weet, om toch nog een keer naar GroenLinks te refereren, dat er maar weinig werknemers zijn die loonsverhoging krijgen van 6 procent per jaar. Daar hebben we het dan over. Nogmaals, 6 procent. Als het anders is, hoor ik het graag, voorzitter. Graag een reactie van het college. Dan hebben we het niet over 2023 want ik heb echt niet de illusie dat we daar nog wat aan veranderen, maar juist de jaren daarna en dan hebben we het over de volumeknop van de OZB. Tot zover.

00:32:10

Voorzitter: Zullen we het hierbij laten? De heer Van Jaarsveld wil nog een vraag stellen, geloof ik, maar ik geloof dat ik die niet gaat toestaan. Sneue boel, maar de spreektijd zit er echt ruim op. Wie voor de volgende woordvoering? De heer Van Veen.

00:32:30

De heer Van Veen: Dank u wel, meneer de voorzitter. Het werd net al genoemd dat het snel technisch wordt en helaas zijn gemeentefinanciën ook echt heel ingewikkeld. Er wordt gegoocheld soms met de reserves ogenschijnlijk, en daar is het lastig om te zien welke politieke keuzes nu echt gemaakt worden. Uiteindelijk hebben we wel, vind ik als volksvertegenwoordigers, de verantwoordelijkheid om zo het debat te voeren dat de conclusies wel te volgen zijn, voor al onze inwoners die thuis meekijken, voor alle Groningers die in groten getale op de publieke tribune zitten - ik overdrijf een beetje - en ook voor hen die geen financiële studie afgerond hebben moeten het kunnen volgen. Ik denk dat dat kan door het over die hoofdlijnen te hebben. We zien namelijk ook dat het college duidelijk financiële keuzes maakt. Ik zie bijvoorbeeld de deze gemeentebegroting een behoedzaamheidsbuffer, een soort van extra potje onvoorzien, wat eigenlijk ongebruikelijk is in gemeenteland van dik 7 miljoen euro. Ik vind het goed dat we zo een bordje hebben op zich, want er ligt in de lijn der verwachtingen dat zich de komende jaren kansen voordoen die om extra investeringen vragen. Denk bijvoorbeeld aan Niemeijer, de bouw van

woningen, verhogen van het minimumloon voor de gemeentelijke werknemers. Daarnaast zijn er ook nog een aantal onzekerheden: inflatie is al genoemd, de rente schommelt alle kanten op. De vraag is natuurlijk wel hoe hoog zo'n buffer moet zijn. Daar heb ik vragen over. We zitten nu ook een unieke situatie waarin de nood die gecreëerd is door onze afhankelijkheid van fossiele industrie echt heel hoog is. Niet toevallig was dit een maand geleden ook het thema van mijn maidenspeech. Duizenden Groningse huishoudens komen in enorme financiële problemen en ook ondernemers, verenigingen en instellingen maakt zich steeds meer zorgen. Tegelijkertijd was het afgelopen weekend op 31 oktober 20 graden. De herfstvakantie voelde haast aan als de zomervakantie. Er is dus meer actie nodig. Ik zou dus ook van het college willen horen hoe zij er nu naar kijken om die behoedzaamheidsbuffer van 7 miljoen nu volledig te behouden, gegeven deze uitdaging die we nu zien en ook gegeven het feit dat de oorspronkelijke reden voor die buffer, de onzekerheid vanuit de Rijksoverheid, helemaal verdwenen is voor 2023 omdat het accres vastgeklikt is. Graag een antwoord van de wethouder. Dat blijkt ook wel een beetje uit mijn woordvoering tot nu toe, wij denken dat we nu wel deze reserve deels kunnen bestemmen, dat dat nodig is en dat dat kan en dat hiermee niet onnodig risico's genomen worden. Ons weerstandsratio is hoog met 138 procent. We hebben een structurele exploitatieruimte waar veel ruimte in zit. Ik ga dit nog even terugkijk en ik hoop dan ook als ik dit bijvoorbeeld aan mijn neefje laat zien dat mijn woordvoering begrijpelijk genoeg was en dat hij dan ook begrijpt wat ik hier gezegd heb. Dank u wel.

00:35:07

Voorzitter: De heer Sijbolts.

00:35:09

De heer Sijbolts: Dank u, voorzitter. Ik denk dat het voor de kijker thuis wel redelijk begrijpelijk was wat uw betoog was, maar nu hebben wij het ons als gemeenteraad ook makkelijk gemaakt door een accountant een deel van ons controlerende werk, niet te doen maar ons, daarin te ondersteunen. Nu heeft hij ook weer, net als vorig jaar, ons geholpen door snel door de begroting heen te scannen. Hij doet volgens mij een aantal wezenlijke signalen afgeven van waar het gaat om de financiële degelijkheid van de gemeente. Hij uit een aantal zorgen. Hoe oordeelt uw fractie over de bevindingen van de accountant en hoe neemt u dat mee? U heeft dat vanavond niet gedaan, maar hoe neemt u mee naar volgende week?

00:35:53

Voorzitter: De heer Van Veen.

00:35:55

De heer Van Veen: Natuurlijk lezen we ook wat de accountant geschreven heeft. Tegelijkertijd zie ik wel, en dat vind ik dat je ook echt terugleest en dat kwam ook aan bod in de training die we met de audits hadden, waarin gezegd werd dat juist de gemeente Groningen heel duidelijk is in de risico's die beschreven wordt en dat daar goed werk in zit. Ik denk ook wel dat een accountant soms relatief algemeen ernaar kijkt. Die vergelijking kengetallen met andere gemeentes. Terwijl de waarheid die erachter zit, daar zit natuurlijk het maatwerk in. In dat opzicht heb ik wel veel vertrouwen in de gemeente Groningen.

00:36:25

Voorzitter: De heer Sijbolts.

00:36:27

De heer Sijbolts: Die waardering, u zegt: "De accountant kijkt er misschien op een andere manier naar", maar volgens mij is het wel een feit, dat zijn gewoon open bronnen, dat wij inmiddels gestegen zijn tot de top twee van Nederland, waar het gaat om de lastendruk. Die is heel groot voor een gemeente waar inwoners veel minder geld te besteden hebben. Dat is toch zorgwekkend.

00:36:49

De heer Van Veen: Ik vind het gek dat de accountant over de lastendruk, als het gaat om de financiële weerbaarheid van de gemeente, spreekt, want volgens mij staan die los van elkaar. Daar hebben we net ook al over gesproken of die lastendruk hoog is en wat voor keuzes daarin gemaakt moeten worden. Ik denk dat we ook als gemeente juist wel een hoog voorzieningenniveau willen bieden, dat we maatwerk willen bieden en bij zo'n OZB is het gewoon heel moeilijk om maatwerk in te doen. Ik heb liever een wat hogere OZB maar daartegenover wel een pakket gericht op de minima, dan in algemene zin een verlaging van de OZB.

00:37:19

Voorzitter: De heer Van Hoorn.

00:37:21

De heer Van Hoorn: Dank u wel, voorzitter. Inderdaad een helder betoog en toch, ondanks dat ik benieuwd ben naar de reactie van het college, nog een korte vraag. De behoedzaamheidsbuffer, zo staat het ook uitgelegd in de stukken. Ons college, bestaande uit onder andere uw partij en mijn partij, hebben best wel behoorlijke ambitieuze plannen. Het woonbedrijf komt nog, het energiebedrijf nog. Dit wordt momenteel nog uitgerekend en op geld gezet. Is het dan ook juist niet verstandig om eerst even dergelijke inventarisaties af te wachten voordat we besluiten of we een dergelijk behoedzaamheidsbuffer nodig hebben?

00:37:55

Voorzitter: De heer Van Veen.

00:37:57

De heer Van Veen: Ik denk wel dat het verstandig is om niet de hele behoedzaamheidsbuffer nu meteen vast te zetten op geld, want ik ben het met u eens. Er komen nog een aantal grote dingen aan. Tegelijkertijd zie ik ook wel hoe hoog de noden nu zijn en ook hoe er op dit moment, juist doordat de prijzen zo hoog zijn en er is er behoefte is aan verduurzaming, een kans is om nu ondersteuning te bieden voor ondernemers en inwoners, om daar wat extra handhaving op te zetten. Ik denk wel dat het ook echt een kans is waar we ook serieus naar moeten kijken.

00:38:26

Voorzitter: Wie kan ik uitnodigend voor een woordvoering? Niemand? Meneer Sijbolts.

00:38:37

De heer Sijbolts: Ik zit een beetje in een vervelend hoekje voor de voorzitter. Voorzitter, dank u wel. We zien op dit moment gelukkig nog dat het college niet de keuze heeft gemaakt om

nu bewust lasten extreem te gaan verhogen. Dat zou in onze ogen ook niet terecht zijn, want de lokale lastendruk van de gemeente Groningen behoort inmiddels tot de top twee van Nederland. Nu willen wij ook als Stadspartij 100% voor Groningen graag in de top van lijstje staan, maar dit is wel een van de laatste lijstjes waar wij hoog op willen voor komen. De woonlasten van de gemeente Groningen zijn 15,02 procent hoger dan het Nederlandse gemiddelde. Linksom of rechtsom, wat ons betreft een lijstje waar je niet zo hoog wilt scoren. Nooit niet, en zeker niet in tijden van crisis en recessie. Na de lastenverzwaringen van afgelopen jaren, na de coronacrisis en met de crisis nu waar we inzitten kunnen we er zelf ook eens voor kiezen om de lasten van al onze inwoners te gaan verlagen. Dan houden onze inwoners, ondernemers en verenigingen meer geld over voor wat echt van waarde is. Voorzitter, in dat licht bezien heeft het college overwogen om de lasten voor al onze inwoners, ondernemers en verenigingen te verlichten, want het is wat ons betreft de tijd om hier werk van te maken.

00:40:02

Voorzitter: De heer Dwarshuis heeft een vraag voor u.

00:40:05

De heer Dwarshuis: Ik vind het een sympathiek betoog van meneer Sijbolts, maar hij spreekt over alle inwoners. Bedoelt u alle inwoners die een huis bezitten in Groningen of niet? Dat zijn niet alle inwoners in Groningen.

00:40:18

De heer Sijbolts: Nee, ik bedoel dat veel breder, want eigenlijk betaalt iedereen belastingen. Het is heel mooi dat we heel veel zaken compenseren voor onze inwoners, dat we een minimabeleid hebben. We zijn bovendien ook nog één van de armste gemeente. Als je steeds lasten hoog houdt of steeds verhoogd, heb je op een gegeven moment wel steeds meer te compenseren, omdat je blijft pleisters plakken. Op een gegeven moment durf je niet de keuze te maken om te zeggen, dat is een politieke keuze en daar hoeft u niet met mij eens over te zijn, maar je zou ook kunnen zeggen: "Wij zijn een gemeente waar mensen niet meer zo veel belasting hoeven te betalen en waarbij we gewoon niet meer zo hoog op dat lijstje staan."

00:41:03

Voorzitter: De heer Brandenburg.

00:41:05

De heer Brandenburg: Voorzitter, maar de heer Sijbolts van de Stadspartij ziet toch ook dat als je lasten kwijtscheldt, dat dat niet compenseren is, maar dat dat kwijtschelden van een deel van de lasten is waarmee je dus effectief de lastendruk van een aantal inwoners, tegenwoordig zelfs tot 140 procent van het sociaal minimum, verlaagt. Of wilt u dat voor iedereen? Wilt u voor iedereen alle lasten kwijtschelden?

00:41:32

Voorzitter: De heer Sijbolts.

00:41:33

De heer Sijbolts: Als je de lasten aan de bovenkant wat verlaagd, krijgen de mensen die nu ook de kwijtscheldingsgelden betalen ook iets terug van al het beleid wat we de afgelopen

jaar hebben gevoerd, waarbij de ambitie hoog waren, maar ook daardoor steeds de lasten van onze inwoners stegen. De vraag aan het college heb ik gesteld--

00:41:53

Voorzitter: De heer Dwarshuis.

00:41:54

De heer Dwarshuis: Als we even naar de feiten kijken in relatie tot de vraag van meneer Brandenburg, staat er in de begroting dat de gemiddelde inwoner in Groningen drie euro meer betaald om bijvoorbeeld de uitbreiding van de kwijtschelding te bekostigen. Dat zijn toch niet onoverkomelijke bedragen?

00:42:11

De heer Sijbolts: Voorzitter, dan gaan we het betoog van mijn verhaal wel heel erg minimaliseren tot op de vierkante millimeter. Daar heb ik niet zo heel veel zin in. Volgens mij is de boodschap duidelijk. Dat is ook geen nieuwe boodschap. Ik ga verder met mijn betoog. Zo schrokken wij vandaag bijvoorbeeld toen we hoorden dat een Groningen traditie opnieuw lijkt te verdwijnen. Dit betreft het nieuwjaarsfeest. Waar wij als Stadspartij al sinds 2012 flink tegen ageren, omdat het wegbezuinigd was, omdat ook toen ambities te hoog waren en er gewoon geen geld was voor dit soort zaken. Gelukkig was er in 2013 een groep enthousiaste Groningers die zich destijds hebben ingezet om het nieuwjaarsfeest te behouden. Een flink staaltje van omgekeerde burgerparticipatie waarbij de gemeente Groningen uiteindelijk weer meeding doen. Nu blijkt dat toch anders te zijn. Wij zouden eigenlijk willen vragen aan het college om alsnog budget beschikbaar te stellen voor het evenement. Het initiatief ligt er nog steeds. Dat zou wat ons betreft de sociale cohesie in een toch al moeilijke tijd wat kunnen versterken. We hebben dat slechts over een ton. Op een begroting van ruim een miljard kunnen we dat toch wel vinden. Kan de wethouder daarop een toezegging doen? Voorzitter, ik ben waarschijnlijk bijna door mijn tijd heen.

00:43:23

Voorzitter: Kunt u gaan afronden?

00:43:24

De heer Sijbolts: Daar was ik al bang voor. Ik moet ook niet met het belangrijkste van mijn betoog beginnen. Dat had ik na twaalf jaar wel kunnen leren. Voorzitter, de accountant heeft een aantal waarnemingen gedaan. Hij heeft er ook vragen bij gesteld en die zou ik nu over moeten nemen om een antwoord op te krijgen. Die solvabiliteit is toch wel een punt waar wij zorgen over hebben. Wat is de termijn waarop het college denkt die 20 procent te gaan halen en welke concrete plannen gaat ze daarvoor ondernemen? We hebben natuurlijk bij het voorjaarsdebat die motie ingediend weerbaar en nog iets. Wij hebben daar toen aandacht voor gevraagd. Ik zie nu in de reactie van de accountant dat hij daar ook aandacht voor vraagt. Ik had toen het idee dat het college wel een antwoord had, want het college wilde dat gaan spreiden over de aanstaande vier jaren. De zorg blijft dus ik zou graag van het college willen horen op welke termijn zij vindt dat die solvabiliteit verbeterd moet worden.

00:44:29

Voorzitter: Dank u wel. Wie volgt? Mevrouw Jakobs voor de woordvoering, gaat uw gang.

00:44:34

Mevrouw Jacobs-Setz: Dank u wel, voorzitter. Het beheren van de financiën van de gemeente is een ware uitdaging, zeker in onzekere tijden. De financiën van iedereen staat onder druk. Van inwoners, van bedrijven en van overheden. In vele gevallen wijzen we naar de overheid in tijden van problemen, alsof de overheid alle problemen moet oplossen. Dat zien we met name de afgelopen jaren. Compensatie hier en compensatie daar. Zoals mijn fractie altijd stelt, gratis geld bestaat niet. Ook bij het Rijk is ooit de buffer een keer op. Wat ons betreft kunnen we daar ook niet eeuwig mee doorgaan en zal ook bij onze gemeente daar eens een grens aan zijn. Wat ons betreft moeten we ook kijken wat we kunnen doen om inderdaad het bestaanszekerheid van mensen te verhogen en om te zorgen dat meer mensen over een fatsoenlijk inkomen beschikken. Ik wil mij voor een groot deel aansluiten ten aanzien van de financiën en ten aanzien van de lastendruk bij wat een aantal voorgaande sprekers hebben gezegd, want ook mijn fractie houdt van competitie en houdt van hoog staan in lijstjes maar in lijstjes van de lastendruk zouden wij de Olympisch gedachten willen aanhangen: meedoen is belangrijker dan winnen. Wij maken ons ten aanzien van de solvabiliteit grote zorgen, in het vorige deel heeft de wethouder daar ook al iets van gezegd, om de risico's die onze gemeente neemt om de publieke regie te versterken. Een eigen woonbedrijf en een eigen energiebedrijf. Dit heeft, zoals al gezegd werd, zijn weerslag op de solvabiliteit. Mijn fractie herinnert zich ook nog de enorme financiële malaise die een hoop gemeentes in de crisis van 2008 gehad. Ik sla omwille van de tijd een aantal punten over.

00:46:25

Voorzitter: Dat is een mooi moment voor de heer Brandenburg voor een vraag.

00:46:28

De heer Brandenburg: Voorzitter, want het S-woord is gevallen en dan leef ik helemaal op. Ik ben wel benieuwd hoe de VVD dan de solvabiliteit zou willen verhogen, want ik heb geleerd dat solvabiliteit eigen vermogen gedeeld door het totaal vermogen is. Dan kun je dat op twee manieren, denk ik, ophogen. Ofwel de reserves aanvullen of ja... Wat gaat u verkopen?

00:46:53

Voorzitter: Mevrouw Jakobs.

00:46:56

Mevrouw Jacobs-Setz: Volgens mij gaat het ook om de plannen in de toekomst, want uiteindelijk is het zo dat wij een vrij grote leningenportefeuille hebben, en met name ook de te verwachten rentestijging heeft heel veel invloed op de eventuele solvabiliteit. Zoals één van de vorige sprekers ook al heeft gezegd, is het idee om dit ratio beter te krijgen en gelet op de plannen maken wij ons daar hele grote zorgen over.

00:47:17

Voorzitter: De heer Brandenburg.

00:47:18

De heer Brandenburg: Dus laten zoals het is, dan komt het wel goed of wilt u wat extra's doen? En zo ja, wat zou de VVD dan extra doen? U zegt: "Het is een risico en het is moeilijk", maar ik hoor concreet helemaal niks van uw kant om die solvabiliteit beter te maken.

00:47:33

Mevrouw Jacobs-Setz: Daar zijn wij in het verleden een aantal voorstellen over gedaan. Je zou natuurlijk een aantal dingen gewoon niet kunnen doen, waarbij je jezelf in de schulden steekt. We hebben een aantal aankopen, die wij als gemeente hebben, gedaan, financiert met geleend geld krijg je een lagere solvabiliteit. Dat weet u ook wel. Ik kan nu zeven dingen noemen, maar ik kies ervoor om dat niet te doen. U zit inderdaad op dit moment aan het roer en er is in het begin dit jaar gekozen om onze mening daarover niet te vragen. Ik kan op een ander moment daar voorbeelden van noemen, maar ik kies ervoor om dat nu niet doen, omdat anders de voorzitter zegt dat ik moet afronden voordat ik datgene heb gezegd wat ik graag wil zeggen. Ik heb nog een specifieke vraag. Vorig jaar hebben we als raad de aanbeveling gedaan om inzicht te bieden in de stappen die het college C.Q. de organisatie zet op het gebied van het vergroten van het voorspellend vermogen. Nu lezen wij in de begroting dat niet wordt ingegaan op de acties die zijn of worden ingezet op dit gebied. Ik hoor graag van het college waarom dit niet is gebeurd en of er een keuze is om dat voor het volgend jaar wel te laten doen. Ik heb nog een vraag en ik weet eigenlijk niet of die hier thuishoort maar ik weet zeker dat het een relatie heeft met een motie die ik heb ingediend, waar deze wethouder een reactie op gegeven heeft. Dat is de motie over de wijks- en dorpswethouders. Toen hebben wij bij motie gevraagd "Zou er ook een plan kunnen komen over wijk- en dorpswethouders om met een wijk in gesprek te gaan?" Toen heeft deze wethouder zegt: "Dat doen we niet." Wij hebben gezegd: "Een specifiek moment om een spreekuur te houden." Toen werd er gezegd: "Nee, die komt per wethouder of per wijk een plan in samenwerking met de ambtenaren." En wat schetst mijn verbazing? Ik las gisteren op Facebook dat we een nieuwe WIJ-medewerker hadden van de gemeente die Haren, Ommen, Glimmen en Noord-Laren in zijn portefeuille heeft. Hij wil heel graag de schakel zijn tussen de dorpen en verschillende partijen, zoals gemeente, politie, woningbouwvereniging et cetera. Prima idee. Wat schetst mijn verbazing? De brug slaan doen we door wekelijks een spreekuur te hebben op een middag in het Groninger Forum. Mijn vraag aan het college: is dit wat u schaaft onder bestuur dicht bij de burger?

00:49:54

Voorzitter: Dank u wel. Wie volgt? De heer Ram.

00:50:11

De heer Ram: Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog een vraag staan die ik ook gesteld heb bij werk en inkomen. Dat ging over de indicatoren. De wethouders wisten toen geen antwoord te geven. Die verwezen mij naar deze commissie of deze raadsessie dus daarom wil ik hem op dit moment even stellen. Eerst iets over de doelen, indicatoren en de maatregelen. We hebben als raad een presentatie gehad bij het programma werk en inkomen. Daar werd duidelijk dat termen en doelen niet werden gedefinieerd, maatregelen geen relatie hebben met de doelen - heel bijzonder - en de effectindicatoren niet meten wat de maatregelen doen. Dat is wel schokkend, want dan denk ik: wat stel je dan vast als raad? Hoe kan je dan überhaupt bij de jaarrekening controleren of iets is bereikt? De samenhang tussen de verschillende onderdelen ontbreekt dus. Dit is natuurlijk niet het enige programma waar dit zo is. De vraag aan het college is: is het college bereid samen met raad, en wellicht met de audit comité, te kijken naar verbetering van de samenhang tussen de doelen, maatregelen en de indicatoren? Misschien voor de coalitie ook wel belangrijk, want je zou toch als coalitie

ook willen weten wat je na vier jaar hebt bereikt, überhaupt de doelen kunnen controleren. Toch?

00:51:36

Voorzitter: De heer Van Hoorn voelt zich uitgedaagd.

00:51:39

De heer Van Hoorn: Niet zozeer uitgedaagd, voorzitter, maar ik denk inderdaad graag mee. Nu is het inderdaad zo dat wij dat graag willen weten, net als, denk ik, de rest van de raad. Alleen het is in die zin, en ik vraag me af of de heer Ram het dan met mij eens is, ook aan de raad zelf om besluiten te nemen op welke wijze wij de begroting Vaststellen en welke indicatoren daarbij relevant zijn. Ook via de auditcommissie waar u en ik allebei zitting in hebben, maar ook zeker in de raad, kan er al gesproken worden en met een voorstel gekomen wordt tot betere indicatoren. Zou dat dan eigenlijk niet een betere weg zijn?

00:52:10

Voorzitter: De heer Ram.

00:52:12

De heer Ram: Dat is een voorstel die ik hier ook neerleg en ook naar het college toe, omdat het college natuurlijk wil meedenken over het definiëren bijvoorbeeld van de doelen die ze stellen. Dat is vrij ontluisterend om te horen dat de mensen die de presentatie gaven geen enkel doel gedefinieerd konden vinden en ook niet in de beleidsstukken. Dat is toch wel schokkend. Dan wordt er gevraagd aan alle raadsleden die er waren "wat betekent dit nou?" Eén term en dan waren we negen verschillende opvattingen. Dat is toch wel pijnlijk. Dan denk ik van ja, dat soort dingen moet je toch wel hebben, want je moet toch weten wat je vaststelt. Kennelijk, dat was de ontluisterende gedachte, is dat niet zo. De vraag aan het college om toch ook te kijken, samen met de raad, om dit wat duidelijker te krijgen. Voorzitter, nog een aantal andere waarnemingen van de accountant. Eén waarneming wil ik er even uitlichten. Dat zijn de sportaccommodaties. Er is veel achterstallig onderhoud. Dat betekent dus dat die nog niet op geld zijn gezet. De PVV wil graag dat het college een onderzoek doet hoe groot deze achterstand is financieel en met een voorstel komt om deze achterstanden in te halen en in kaart te brengen wat de financiële gevolgen zijn voor het meerjarig beeld. Daarnaast nog een ander punt van de accountant die ik uit wil lichten en dat is de waarneming van 2022, meer informatie opnemen over fraude preventieprogramma van de gemeente. In de begroting 2023 is er helemaal geen informatie overgenomen over de beheersmaatregelen die de gemeente Groningen treft. Waarom is dit niet gebeurt? Het is toch belangrijk dat de raad goed wordt geïnformeerd over de fraudebestrijding binnen de gemeente. Daar toch graag een toelichting op. Wij kunnen ons natuurlijk ook aansluiten bij de eerdere oproepen over de OZB en de bevrozing daarvan. Het is ons een doorn in het oog. Het CDA had een goed pleidooi over de middengroepen. Daar sluiten we ons helemaal bij aan. Waar kun je dat toch uit financieren? De septembercirculaire verbiedt een enorme verbetering van het meerjarenperspectief. Als je het bij elkaar optelt, is het zo'n 40 miljoen. Nou, dat is dus behoorlijk veel geld. Daarnaast hebben we ook de behoedzaamheidsbuffer die wordt opgebouwd. Als je dat bij elkaar optelt, zit je toch op een bedrag van 60 miljoen. Denk ik: er is genoeg geld om een kleine

maatregel van 6 miljoen te treffen voor een bevrozing van de OZB. Ik wil graag horen hoe de wethouder daarover denkt. Dank u wel, voorzitter.

00:55:03

Voorzitter: Dank u wel. Ik wijs u erop dat wij vlot door de tijd heen gaan, dus ik ga iets strenger worden. De heer Brandenburg kan het altijd heel kort houden, weet ik.

00:55:13

De heer Brandenburg: Ja, net nu ik aan de beurt ben, voorzitter. Dat is ook wat. Nee, ik heb niet zoveel, dus dat komt goed. Mijn fractie vindt dat wij de komende jaren in Groningen een dure plicht hebben om weer publieke voorzieningen op te zetten. Dat heeft u ook allemaal in het coalitieakkoord kunnen lezen wat wij hartgrondig onderschrijven want de laatste jaren hebben we gezien wat de uitverkoop van onze beschaving heeft teweeggebracht. Heel veel mensen voelen niet meer dat de overheid er voor hen is. Die overheid gaat ook niet meer over heel veel. Men haakt daardoor af. We zien het op dit moment misschien nog wel het meest treffend in de energiesector. Voor een habbekrats een x-aantal jaar geleden energiebedrijven verpatst en voor het dubbele bedrag compenseren we ze tegenwoordig om een prijsplafond in te voeren, want wij gaan niet meer over die tarieven. Dat wordt de komende jaren misschien alleen nog maar belangrijker, want heel veel mensen dreigen in de problemen te komen door de toegenomen kosten in het levensonderhoud of door de afhankelijkheid van fossiele energie, zoals mijn buurman net al zei. Het risico is dan ook groot dat nog meer mensen zich afkeren en daarom moet deze gemeente alles op alles zetten om publieke voorzieningen op te bouwen waar mensen wel over gaan, die we daadwerkelijk kunnen democratiseren als oplossing tegen het cynisme in onze maatschappij en om de betrokkenheid van mensen bij de politiek te vergroten. Mijn fractie ziet een begroting die daarbij past, waarbij fors wordt geïnvesteerd in onze inwoners, in onze wijken die het het hardst nodig hebben, waarbij de lasten zelfs volgens de heer Sijbolts niet al te hard stijgen, en we daar waar nodig extra lasten kwijtschelden voor grote groepen mensen die dat nodig hebben. Er wordt gewerkt met behoedzaamheidsbuffers, het weerstandsvermogen is torenhoog, hetgeen ook past bij grote ambities om voorzieningen op te bouwen. Maar laten we wel wezen, heel veel Groningers hebben amper nog een weerstandsvermogen. We hebben daarom vandaag, vanmiddag was het, al een noodpakket voor ingericht. Dat gaat de komende jaren ook niet genoeg zijn. Onze vraag aan het college is dan ook wel: ziet het college nog mogelijkheden in de financiën, in de begroting, om de komende jaren nog wat extra te doen om lasten voor inwoners, voor instellingen op de een of andere manier nog wat terug te dringen?

Voorzitter--

00:57:51

Voorzitter: De heer Van Jaarsveld wilt daar heel graag een vraag over stellen.

00:57:56

De heer Van Jaarsveld: Ik dacht dat het nog een weifelend handje was, maar het was al duidelijk. Dank. De heer Brandenburg geeft heel terecht aan dat bij een heleboel mensen thuis het weerbaarheidsvermogen, weerstandsvermogen in financiële zin sterk is afgenomen, tenminste in de problemen zijn. Ik zag hem, ik denk, begrijpend knikken toen ik in eerdere interruptie van hem rondom het OZB-voorstelletje in wording benoemde. Ik vraag

mij ook bij hem af: valt er met hem te praten over 1,3 miljoen vrijmaken? Niet om de OZB te bevrozen, en daar ben ik nog niet voor gaan pleiten maar alleen die extra verhoging eraf te halen dit jaar al, noem het maar uitstel. Als dat zo is, geldt dan ook bij u: moet dat van uw fractie binnen de huidige begroting of zou dat ook vanuit reserves kunnen?

00:58:46

De heer Brandenburg: Voorzitter, ik geloof overigens dat wij destijds niet voor die 1 procent verhoging waren als fractie, maar we hebben wel wat moeite met een generieke maatregel op de OZB. Als ik zie dat dat voor een gemiddeld huishouden 36 euro per jaar scheelt, heb ik liever dat wij voor grotere groepen mensen die dat nodig hebben bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing kwijtschelden of bijvoorbeeld wat doen aan die rioolheffing. Daar zitten veel grotere bedragen. U weet van ons dat wij geen waarde hechten aan een weerstandsvermogen op 150 procent of solvabiliteit die aan allerlei eisen moet voldoen. Grepen uit weerstandsvermogen zijn wij helemaal niet tegen, maar een generieke maatregel op OZB zien wij gewoon niet zo zitten. Dat is het denk ik meer.

00:59:34

Voorzitter: Gaat u verder.

00:59:36

De heer Brandenburg: Ik heb verder niks.

00:59:38

Voorzitter: De heer Sijbolts en dan de heer Ram.

00:59:41

De heer Sijbolts: Dank u, voorzitter. Ik hoorde verrassende de woorden van meneer Brandenburg of ik luisterde met een selectief oor. Ik hoorde u zeggen dat u lasten wilt verlagen. Bedoelt u dat in brede zin? Dan kunnen we elkaar misschien in aanloop naar volgende week woensdag nog wel ergens in het midden of aan de linkerkant van het midden vinden.

00:59:58

De heer Brandenburg: Zeker. Ik vind ook dat er heel veel in de begroting staat wat dat mogelijk maakt. We gaan een energiecompensatiefonds inrichten waarmee mensen hun woningen kunnen verduurzamen waarmee je lasten kunt drukken. We gaan voor grotere groepen mensen de afvalstoffenheffingen kwijtschelden waarmee categorisch lastendruk. Wij zien al heel veel lastenverminderingen in deze begroting staan. Dat lijkt ons een goede zaak.

01:00:25

Voorzitter: U hebt uw antwoord gekregen en daar hebben we het even bij laten. De heer Ram over een ander onderwerp, hoop ik.

01:00:32

De heer Ram: In aanvulling daarop, voorzitter. Wat ik nog niet helemaal begrijp van de SP, wellicht kan de SP dat toelichten, waarom wilt u niet de OZB verlagen? Wat is nou de reden waarom u die grote groep mensen niet wil compenseren? Zij hebben ook last van deze economische situatie en zij zitten ook in de knel.

01:00:51

Voorzitter: Die vraag is ook al beantwoord, geloof ik.

01:00:54

De heer Ram: Volgens mij niet.

01:00:56

De heer Brandenburg: Dat denk ik ook, maar het gaat erom dat we dan ook een hele grote groep mensen die het wel kunnen opbrengen ook gaan compenseren. Dan kijken wij liever naar verruiming van de kwijtscheldingsmogelijkheden voor mensen die het echt nodig hebben. De OZB gaat gemiddeld over 36 euro per jaar. De verhoging is 36 euro per jaar. Dan kijken wij liever naar uitbreiden van kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing voor de mensen die het nodig hebben.

01:01:28

Voorzitter: De heer Sijbolts nog. Ik kan me bijna niet voorstellen dat u nog een nieuwe vraag heeft. Toch? Gaat uw gang.

01:01:34

De heer Sijbolts: Ja, voorzitter, want het gaat ook over het feit dat wij een inclusieve samenleving willen zijn en een tweedeling willen tegengaan. U zegt dan 36 euro verhoging, maar ik kan niet zo berekenen welk huishouden welk bedrag aan OZB betaald. Er zijn ook mensen die nu wel last hebben van de crisis die er nu is en van de coronacrisis. Ook ondernemers. Dat betekent wel dat die mensen harder moeten werken, meer te doen en bijvoorbeeld geen vrijwilligerswerk kunnen doen in onze gemeente, wat we ook heel erg belangrijk vinden, die misschien niet kunnen helpen in het zwembad in Ten Boer en Haren waar we leunen op vrijwilligers, waar we wel willen dat al die mensen die voorziening behouden. Zou dat niet een redenatie kunnen zijn om ons te volgen in het voorstel om juist die OZB wel wat te gaan verlagen?

01:02:21

De heer Brandenburg: Ja, maar dan zien wij een andere oplossing. Ik ben het hartgrondig met u eens. Dat heb ik ook in mijn woordvoering aangegeven. Heel veel mensen komen in de knel. Wij spreken ze dagelijks. Ze kloppen bij ons aan. Er hebben meer dan 50.000 mensen onze petitie ondertekend om die energiebedrijven weer in publieke handen te krijgen. Ik weet wel wat er speelt en wij proberen daar ook van alles aan te doen. Alleen daarom vraag ik ook het college: zijn er extra mogelijkheden om te kijken naar die verruiming voor bijvoorbeeld kwijtscheldingen om die lasten te drukken? Moet dat categorisch via de OZB die alleen maar woningeigenaren betalen? Nee, dat denken wij niet. Overigens wordt hier niet verhoogd ten opzichte van wat hier al is afgesproken.

01:03:05

Voorzitter: De heer Ram, een laatste vraag.

01:03:08

De heer Ram: De SP geeft aan dat ze graag iets wil iets doen aan de afvalstoffenheffing en rioolheffing. Aan wat voor een verlaging zit u dan te denken? Die OZB-bevriezing is ongeveer 6 miljoen. De verhoging is ongeveer 1,8 of 1,4. Wat zijn de bedragen waar u aan zit te denken?

01:03:32

De heer Brandenburg: Voorzitter, sorry dat ik het zeg hoor, maar de oppositie denkt hier wel heel erg klein. Wat ik eigenlijk zou willen, is dat wij een energiebedrijven hebben waar alle Groningers gratis zonnepanelen van op hun dak kunnen krijgen, waarmee wij ervoor kunnen zorgen dat mensen die in onze stad wonen fatsoenlijk, goedkoop hun woningen kunnen isoleren en duurzaam maken. Dat zijn allemaal dingen die ook in deze begroting staan die we de komende jaren gaan doen en waarvoor we ook geld nodig hebben. Dat we dat deels moeten betalen met de OZB en Rijksmiddelen en andere middelen die we kunnen we binnenkrijgen, dat staat buiten kijf, maar ik denk dat al dat soort zaken belangrijk zijn om in de komende jaren de lasten van onze inwoners te drukken. U slaat het heel plat tot de percentages OZB. Dat is uw keuze. Wij denken graag groter.

01:04:15

Voorzitter: Ik wil u vragen naar een afsluitende zin te gaan als u die hebt. U bent klaar?

01:04:20

De heer Brandenburg: Dat was het.

01:04:22

Voorzitter: Het was een mooi debatje. De heer Bosch.

01:04:27

De heer Bosch: Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat ik het kort kan houden. Volgens mij vindt u dat ook fijn en een aantal dingen heb ik al gezegd en anderen voor mij. Ik wil vanuit deze positie graag het college en alle ambtenaren die hebben meegeholpen aan deze begroting bedanken. Ik weet dat daar veel werk in zit. Wat we in de begroting kunnen lezen, is dat de gemeente Groningen een grote broek aantrekt, neemt publieke regie, zet in op goedkoop wonen, op de energietransitie en het ondersteunen van inwoners die het minste geld hebben en dat het meeste nodig hebben. Dat zijn wat Student en Stad betreft ook goede uitgaven en goede ambities. Daar is ook veel geld voor nodig. Dat zien we ook. Geld is een middel, geen doel op zich. Financiële indicatoren zijn dat ook. Tot dus ver zijn we het denk ik vrij eens met de coalitie. Student en Stad is een partij die graag ver in de toekomst wil denken en een langetermijnvisie wil aanhouden. Financiële parameters helpen wel om ook de financiële situatie voor de lange termijn goed te houden. De financiële positie, bijvoorbeeld door de solvabiliteit kan je op lange termijn minder sturingsmogelijkheden hebben en heb je meer onzekerheid op het gebied van rentes. Er zijn al wat vragen over gesteld, daar sluit ik me graag bij aan. Ik wil één aanscherping doen op de solvabiliteit. Hoe kan het dat we het hebben over een korte termijn in de begroting, op de solvabiliteit tot wanneer we er tien procent mogen vast te houden, terwijl die korte termijn niet gedefinieerd is? Hoe kan dat? Dat zou ik graag willen horen op dat gebied. Dan zou ik kort nog eventjes iets zeggen over de OZB. Ik kan eigenlijk goed volgen wat de SP daar zojuist over zegt. Ik denk dat er effectievere manieren zijn om voor lastenverlichting te zorgen en dat een generieke lastenverlichting ervoor zorgt dat veel geld terechtkomt bij een groep inwoners die dat niet of minder nodig hebben dan andere groepen. Daarin is dat het standpunt van Student en Stad. Tot zover.

01:06:58

Voorzitter: Meneer Brandenburg wou daar nog even op ingaan.

01:07:00

De heer Brandenburg: Ja, ik wil Student en Stad dezelfde vraag stellen over de solvabiliteit. Hoe wilt u die dan omhoog krikken en waarom? We kunnen het stadhuis verkopen of het Forum of alle schoolgebouwen die we hebben, of alle sportvelden. Dan zetten we dat geld lekker op onze reserve en hebben we een fantastische solvabiliteit. En dan? En dan? Dan gaan we daar niks mee doen, want daar ben je voor als gemeente. Waarom vindt u dat zo belangrijk?

01:07:24

De heer Bosch: Voorzitter, dat is natuurlijk een hele terechte vraag van de SP. Waarom vind ik het zo belangrijk? Volgens mij heb ik dat net ook gezegd, omdat als je geen goede solvabiliteit hebt, je meer risico's op de lange termijn neemt. Het zorgt er namelijk voor dat je op de lange termijn minder spelingsruimte hebt en op de andere kant dat je meer onzekerheid hebt over rentes die je moet betalen. Daarom vinden wij het belangrijk dat op het moment dat de gemeenteraad van Groningen afspreekt een bepaald doel na te streven, dat dit college dan zakendoet om naar dat doel toe te werken. Er zijn best wat zaken waarin ik kan opmaken dat de solvabiliteit de komende jaren niet per se niet hoeft toe te nemen, terwijl dat wel is afgesproken binnen de gemeenteraad van Groningen. Er zijn bijvoorbeeld plannen voor een woonbedrijf en voor energiebedrijf waar Student en Stad absoluut niet categorisch tegen op is. Maar het is denk ik wel heel erg belangrijk dat we hier als gemeenteraad, wanneer we het hebben over de financiële positie, erop blijven wijzen dat we ver van een streefgetal af zitten.

01:08:31

De heer Bosch: Uw antwoord is helder. Meneer Van Zoelen.

01:08:34

De heer Van Zoelen: Dank, voorzitter. Ik merk dat Student en Stad het heeft over een kortetermijnvisie en heeft het heel terecht ook over een langetermijnvisie. Wat mij opvalt dat het altijd financieel is. Het gaat om een langetermijnvisie als het om geld gaat. Ik ben benieuwd als Student en Stad het heeft over solvabiliteit, over uitgaven die je moet doen, hoe dat effect heeft en we kijken naar een langetermijnvisie, hoe kijkt dan Student en Stad bijvoorbeeld naar uitgaven die we moeten doen tegen klimaatverandering om daar weerbaar voor te zijn? Moet je daar niet een afweging in maken dat je behalve alleen het geld kijkt ook kijkt naar andere zaken bijvoorbeeld klimaat?

01:09:14

Voorzitter: De heer Bosch.

01:09:17

De heer Bosch: Ik denk dat ik deze vragen op een paar honderd verschillende manieren zou kunnen beantwoorden. U vraagt eigenlijk naar de langetermijnvisie van Student en Stad. Ik zal er iets kort over vertellen. Wij vinden de klimaatverandering een heel erg groot probleem binnen onze samenleving en binnen de gemeente Groningen. Daar zullen wij ook altijd op blijven hameren. Het is belangrijk dat als je investeringen doet die ten koste gaan van de solvabiliteit dat dat voor een hogere opwek bijvoorbeeld van duurzame energie zorgt. Er zijn voorbeelden te vinden waarbij dat niet zo is. Goed, ik laat het hierbij.

01:09:59

Voorzitter: Hele ingewikkelde vraag zo laat op de avond. Meneer Van Zoelen, heel kort.

01:10:03

De heer Van Zoelen: Ja, heel kort. Ik concludeer hieruit dat een investering in een energiebedrijf voor de lange termijn dus wel eigenlijk heel goed zou zijn.

01:10:13

De heer Bosch: Zoals ik net zei, wij zijn niet categorisch tegen een energiebedrijf. We vinden het wel belangrijk dat op het moment dat je als gemeenteraad afsprekt een bepaald streefdoel vast te stellen, dat je dan als gemeenteraad ook toekijkt hoe je daar naartoe groeit. Op het moment dat je niet eens hebt geformuleerd wat een korte termijn is, zegt iets in mij dat er misschien wel wat sturing op nodig is.

01:10:40

Voorzitter: We gaan in herhalingen vallen. De heer Lo-A-Njoe nog het woord en de heer Van Zoelen straks ook nog denk ik. Probeer het kort te houden. Meneer Lo-A-Njoe.

01:10:49

De heer Lo-A-Njoe: Dank u wel. Ik zal in ieder geval wat tijd winnen door aan te sluiten bij de dankzegging van de heer Bosch wat betreft dank aan college en de ambtenaren die hard hebben gewerkt in deze begroting. Ook verwijs ik nu alvast naar zijn antwoorden op de solvabiliteitsvraag van de heer Brandenburg dus die SP-truc sla ik alvast over. Ik ga die vraag niet nog een keer beantwoorden. Bij het voorjaarsdebat in juli hielden we een betoog over de ruimte waar onder de financiële ruimte. We spraken toen al onze zorg uit over het algemene financiële beeld van onze gemeente, en die zorg was en is er al voor de lange termijn, maar die is er ook steeds meer voor de korte termijn. De accountant geeft het glashelder aan. De financiële positie van onze gemeente lijkt weliswaar sluitend voor de komende vier jaar, maar bevat ontzettend veel onzekerheden als het gaat over stijgende rente, inflatie, gevolgen van schaarste aan de arbeidscapaciteit en materialen, en ook vanwege geopolitieke ontwikkelingen, de sterk stijgende energielasten en toenemende economische onzekerheid. Dit laatste baart ons niet alleen zorgen als het gaat om inwoners, maar ook als het gaat om de gemeentelijke financiën. Ondertussen zitten we al, lijkt het, in een milde economische crisis. Er lijkt storm opkomst. Overigens heeft de vorige wethouder financiën ook gewaarschuwd voor die stormbal. Met name de inflatie en de stijgende rente kunnen grote gevolgen hebben voor de financiële huishouding van onze gemeente. De behoedzaamheidsbuffer in de begroting vinden wij daarom een prima idee en het weerstandsvermogen is inderdaad ook prima. Het is duidelijk, het is hier vanavond al meerdere keren naar voren gekomen, dat de solvabiliteit - ja, daar is hij - meer aandacht vraagt. Ten opzichte van andere gemeenten doen we dat gewoon superslecht en ook de accountant heeft daar een hele heldere uitspraken over. Met name de flink stijgende rentetarieven gaan potentieel van grote invloed zijn op onze rentelasten. Gezien de uitspraak van het college--

01:12:42

Voorzitter: De heer Brandenburg wil toch die vraag geloof ik stellen waar u geen antwoord wilt geven.

01:12:45

De heer Lo-A-Njoe: Hij weet het antwoord al.

01:12:46

De heer Brandenburg: Nee, nee. Ja, want de heer Lo-A-Njoe reduceert tot een SP-grapje of wat zei hij? Een trucje. Vanochtend of vanmiddag deed D66 nog een voorstel om geld uit de reserves in te zetten voor studenten. Dat is iets wat één op één de solvabiliteit verlaagd. Kennelijk heeft u wel voorstellen hoe de solvabiliteit te verlagen. Ik zou nu graag voorstellen willen horen hoe u hem dan wil verhogen.

01:13:10

De heer Lo-A-Njoe: Gelukkig ga ik over mijn eigen antwoord en die heb ik aan het begin al gegeven. Gezien de uitspraak van het college dat zij solvabiliteit slechts ziet als een middel en niet als doel, wat op zich klopt, roept het wel de vraag op of het college zich voldoende realiseert dat de lage solvabiliteit van onze gemeente als de genoemde ontwikkelingen zich inderdaad verder doorzet, en daar lijkt het erop, enorme invloed hebben op de ambities van dit college. Voorzitter, we hebben straks een college met grote ambities en nauwelijks financiële mogelijkheden.

01:13:38

Voorzitter: De heer Van Hoorn wil daar wat over vragen.

01:13:41

De heer Van Hoorn: Dank u wel, voorzitter. Klein puntje vooraf ter correctie wellicht. Het financieel meerjarenbeeld lijkt niet alleen sluitend. Het is sluitend. Wellicht voor de beeldvorming van belang. Daarop aanvullend wel met betrekking tot de solvabiliteit, ik heb het er heel graag over. Het is mijn hobby en mijn passie. Maar dat gezegd hebbende: het is niet als flauwe vraag bedoelt, maar het streven naar een gezonde solvabiliteit omdat men bang is op termijn niks te kunnen doen, realiseert u zich dat u daarmee zegt: "Omdat ik bang ben op termijn niks te kunnen doen, wil ik nu minder doen." De ironie daarvan en de tegenstrijdigheid daarin: hoe reflecteert u daarop?

01:14:22

Voorzitter: De heer Lo-A-Njoe.

01:14:23

De heer Lo-A-Njoe: Het lijkt me goed om te reflecteren. Het is geen angst en het is niet dat we bang zijn. Het is dat wij de ambities voor een deel van dit college gewoon omarmen als het gaat om kansengelijkheid, duurzaamheid en wonen. Maar dat is niet gratis. Daar hebben we middelen voor nodig en daar is een gezonde financiële positie ook voor nodig. De heer Van Hoorn gebruikte net een onderwijs metafoor waarin het Rijk zijn huiswerk niet doet. Wij vrezen dat deze coalitie eigenlijk de leerling is die zijn huiswerk niet doet om vervolgens naar de docenten verwijzen omdat die niet goed heeft uitgelegd. Het is namelijk aan de gemeente zelf om te werken aan haar financiële plaatje en dus ook aan de solvabiliteit. We vragen ons af of het college de afgesproken streefwaarde van 20 procent eigenlijk wel wil halen.

01:15:09

Voorzitter: De heer Van Hoorn.

01:15:11

De heer Van Hoorn: Dank u wel. Het onderwijs is mijn andere grote passie in het leven. Ik snap wat de heer Lo-A-Njoe zegt, alleen ik wil daar toch even kort op teruggeven: een docent heeft de verantwoordelijkheid om uitleg te geven. Hier hebben we het eigenlijk over iemand die taken aan onze uit belast, ons vraagt dingen in orde te maken en daar ons de middelen niet toegeeft. Het zou zijn alsof een docent zegt: "Hier heb je een aardrijkskunde toets en by the way, hier heb je ook het geschiedenisboek. Succes daarmee." Dat is de vergelijking die aan de orde is, niet die u maakt.

01:15:45

Voorzitter: Hij wordt wel steeds ingewikkelder, die vergelijking. De heer Brandenburg.

01:15:51

De heer Brandenburg: Voorzitter, de heer Lo-A-Njoe kan ook in de stukken lezen dat de solvabiliteit tot en met 2025 gewoon enorm stijgt. Dan vind ik het ironisch dat we net acht jaar een D66 wethouder financiën hebben gehad met een solvabiliteit van 7 procent die omhooggaat in de komende jaren en dat D66 hier dan "boe, boe" gaat lopen roepen.

01:16:14

De heer Lo-A-Njoe: Die wethouder zat er niet alleen voor D66, maar voor nog een aantal partijen die nu ook in de coalitie zitten. Ik ga daar niet zo heel gevoelig op reageren. Waar het ons om gaat, is dat de ambities die ik net ook benoemd heb we belangrijk vinden, dat wij bang zijn dat op deze manier die ambities in gevaar gaan komen. We vragen ons dan ook af of het college zelf vindt dat het solvabiliteitsniveau snel genoeg stijgt, want meneer Brandenburg doet net alsof dat enorm stijgt. Ook de accountant geeft hier aan: het komt niet in de buurt van wat het moet zijn en dat komt niet in de buurt van wat deze raad heeft afgesproken. Graag een reactie van het college. [Crosstalk]

01:16:53

Voorzitter: De heer Sijbolts mag eerst nog.

01:16:55

De heer Sijbolts: Voorzitter, heel kort. Ik zit mij al een hele tijd te storen, ook bij vorige sprekers. Deelt de heer Lo-A-Njoe mijn mening dat een deel van de coalitie eigenlijk een beetje de zorgen, die niet alleen accountant uit maar die ook door een deel van de oppositie naar voren wordt gebracht, radicaliseert en bagatelliseert?

01:17:15

De heer Lo-A-Njoe: Dat proberen ze. Dat lukt alleen niet. Ik herken het beeld inderdaad. Het is echt een kwestie van de kop in het zand steken en niet bijvoorbeeld de zaken die de accountant opmerkt serieus op reageren. Dat wordt eigenlijk inderdaad in de wind geslagen. Wil het college ook echt streven naar de afgesproken streefwaarde, was mijn vraag? En zo ja, welke plannen heeft het college dan om dat solvabiliteit ook werkelijk te gaan realiseren? Wat betreft het risicomanagement, tenslotte voorzitter--

01:17:44

Voorzitter: U moet echt gaan afronden.

01:17:44

De heer Lo-A-Njoe: Daarvan horen we ook graag hoe dat eruitziet.

01:17:46

Voorzitter: U moet echt afronden. Als u een vraag stelde, sprak ik daar doorheen. Wilt u de laatste vraag herhalen?

01:17:55

De heer Lo-A-Njoe: Dank u en ik zal ook tot een afronding komen, voorzitter. U heeft gelijk. Het is tijd om af te ronden. De vraag die ik nog daaraan toevoegde is over het risicomanagement. Daar zijn veel vragen over van de accountant voor komend jaar, zeker gezien de ontwikkelingen die ik aangaf. Ik zou graag wat meer horen over hoe dat risicomanagement eruit gaat zien als volgend jaar die ontwikkelingen zich doorzetten. Al met al kunnen we de begroting op hoofdlijnen, zeker qua doel, steunen, maar we hebben zorgen over de toekomst, ook de nabije toekomst en de financiële wankelende basis van de gemeente die met name naar voren komt in de veel te lage solvabiliteit. Dank u wel.

01:18:31

Voorzitter: Dank u wel. Meneer Van Zoelen.

01:18:34

De heer Van Zoelen: Dank, voorzitter. Ook dank aan de opstellers van de begroting in de nieuwe opzet. Het ziet er mooi en leesbaar uit. Ik wil ook even de dank geven aan de mooie woorden van de heer Van hoorn van GroenLinks toen hij zijn speech begon van politiek gaat over mens en dier. Dat is ook heel mooi in deze begroting, dat wij aandacht zien voor mens en dier en ook meer dan dat. Ook voor ecologie en voor klimaatverandering en ook de aandacht daarvoor in deze begroting, dat we moeten investeren in de gevolgen daarvan. Veel financiële malaise waar we nu mee zitten, inflatie en dat komt ook door een tekort aan grondstoffen, de energie malaise die we nu hebben. Dus om echt weerbaar te worden, ook financieel in de toekomst, moeten we juist daarin investeren. Dat is dan ook eigenlijk de oplossingen op de vragen als we het hebben over solvabiliteitsratio, over weerstand. Zo maken wij onze gemeente weerbaar. In deze begroting zie ik ook dat wij in deze coalitie daar echt hele mooie goede investeringen in doen. Daar ben ik dus heel erg blij mee en daarvoor ook mijn complimenten. Ik zal verder gaan met gebiedsgericht werken. We zijn blij in de innovatieve vormen van participatie en experimenteren met nieuwe methode van lokale democratie. Wij hopen ook dat bestaande structuren van dorps- en buurthuizen daarin verder versterkt wordt. Het is mooi om te zien dat we de hittestress in de binnenstad gaan aanpakken, het vergroenen van pleinen en straten, en ook dat we dat wijkbreed doen. Het is mooi dat er aandacht wordt besteed aan ouder worden in [onhoorbaar] Lewenborg want dat is ook echt een opgave, dat mensen daar willen blijven wonen. Aandacht voor jongvolwassenen op gebiedsgericht werken, dat die nog geen startkwalificatie hebben en dat we daar via allerlei methoden, zoals het Nationaal Programma, MPC-gelden, ook voor inzetten om jonge volwassenen aan een startkwalificatie te helpen.

01:20:34

Voorzitter: Mevrouw Jacobs wil u daar iets over vragen.

01:20:38

Mevrouw Jacobs-Setz: Het was al een zin of tien geleden. U had het over aandacht voor wijken, buurten en dorpen. Vindt u dan dat de wijken, buurten en dorpen naar het bestuur moeten komen of niet? U raadt mijn bruggetje natuurlijk al. U levert de wijkwethouder van

Haren en de wijkwethouder van Haren heeft besloten dat als je met het apparaat wil praten, dat je dan naar het Forum moet komen. Vindt u dat een goed idee? Of stelt u dat teleur?

01:21:04

De heer Van Zoelen: Wat een vraag. Ik begrijp uw punt. Het is heel belangrijk dat wijkwethouders dicht staan bij de inwoners en ook vind ik het belangrijk dat dat laagdrempelig is en gebiedsgericht werken zet daar ook op in. Ik heb niet een direct antwoord op wat ik vind van wat de wijkwethouder van Haren of het Forum daar een juist moment is. Het Forum is daar ook mede door u zo voor neergezet. Dat is een Forum voor democratie. Dus ik snap eigenlijk in die zin uw vraag niet. U zet daar een gebouw neer voor het contact met de burger en de politiek te versterken, en dan komt u met deze vraag. Maar goed, ik denk dat de--

01:21:46

Voorzitter: Mevrouw Jacobs nog.

01:21:47

Mevrouw Jacobs-Setz: Ik zou niet het Forum voor democratie noemen, die associatie leg ik liever niet. Mijn concrete vraag was: vindt u dat de inwoner altijd naar het bestuur moet komen? Of vindt u soms ook dat het handig is als het bestuur naar de inwoners en naar de wijk en dorpen toe gaat?

01:22:05

De heer Van Zoelen: Dat laatste vind ik zeer belangrijk en daarvoor hebben wij ook een nieuwe werkwijze raad opgesteld. Het was ook de bedoeling van de beeldvormende sessies, dat we ook vaker richting die plekken gaan, naar de inwoners waar het probleem speelt. Ik denk ook dat we daar al op inzetten. Ik vind, terecht dat u dat aankaart, dat wij ook als politiek naar hen moeten gaan. Het moet visa versa. Het moet beide kanten op gaan. Dat was een stuk gebiedsgericht werken wat ik had. Ik was bij broedplaatsen. Ik vind het ook mooi dat dat op wijkniveau verder wordt uitgewerkt. Het is ook belangrijk dat levendigheid in de wijken verder wordt versterkt en broedplaatsen ook. We hebben ook een hele discussie gehad over de Travertijnstraat. Dat is belangrijk, dat geeft een toevoeging, maar dat kunnen we ook versterken bijvoorbeeld of in Ten Boer of in Beijum of waar dan ook. Daar moeten we extra op inzetten. Dan hebben we het geld stukje. Ik heb al eerder in mijn inleiding gezegd dat geld hangt ook heel erg verweven met de gevolgen van klimaatverandering en dat we daar weerbaar voor moeten zijn. Ik denk dat die investeringen goed zijn. Verder vinden wij ontzettend jammer dat de reclamebelasting dit jaar niet is ingegaan want dan hadden we echt een jaar verspild. Dat wil ik wel even zeggen. Verder het weerstandsvermogen. Die ziet er op zich goed uit. Normaal zou ik daar eigenlijk niet zoveel over zeggen, maar ik wil daar nu toch wat over zeggen. Ik vraag me af of dat cijfer wel heel accuraat is. We zien opeens een uitschieter naar 152 procent, maar dat komt echt puur omdat we dat even als een reservepotje/bufferpotje voor 2026 neerzetten. Een weerstandsvermogen is dus eigenlijk bedoeld om risico's op te vangen, zodat je toch nog lopend beleid kan blijven doorvoeren. Eigenlijk is ook wel de vraag: zouden we dat financieel boekhoudkundig niet anders moeten weg boeken, dat geld dat je overhevelt? Zodat het getal wel zegt wat het moet zeggen. Tot slot de leges. Wij vinden het belangrijk dat alle leges zoveel mogelijk kostendekkend zijn als het gaat om horeca, evenementen en

terrasvergunningen. Ik denk dat ik misschien wel een beetje aan het einde ben van mijn betoog.

01:24:15

Voorzitter: Dank u wel. ChristenUnie, gaat uw gang.

01:24:24

De heer Dwarshuis: Ik had geen vraag meer voor GroenLinks, maar ik wou graag achter de heer Van Zoelen aan het woord voeren.

01:24:31

Voorzitter: Gaat uw gang.

01:24:33

De heer Dwarshuis: Dank u wel, voorzitter. Er is al veel gewisseld. Ik wil straks nog wat zeggen over de financiële positie en ook, denk ik, waar de keuzes gemaakt worden als het gaat om belastingverhogingen in dit geval. Dat is denk ik bij uitstek een politieke keuze. Dat werd net zo af en toe toch wel een redelijk technische discussie. Voorzitter, wij willen als eerste onze dank uitspreken voor de opstellers van de begroting en ook voor de ambtenaren die elke dag weer zorgen voor een goed inzicht in de financiële huishouding van de gemeente. Wij zien in deze ontwerpbegroting - moeten we toch zeggen want het wordt pas een begroting als we hem vaststellen - toch dat er hele grote opgaven voor ons liggen en dat het college het voorstel doet om daar ook fors in te investeren. Als ik de discussie hoor, lopen we op een wat strakgespannen koord, denk ik. Het is wat koorddansen. Mijn fractie is het daarmee eens, want niets doen en op de handen blijven zitten, geld in de reserves storen, meer dan dat we nu doen en meer dan dat we nu werken aan ons solvabiliteitsratio, ziet mijn fractie niet als minder wenselijk dan het doen van de investeringen om de acute klimaatproblematiek op te lossen, de acute betalingsproblematiek bij inwoners die in ongeïsoleerde huizen wonen, die te maken met ontzettend hoogoplopende energieprijzen. Daar moeten we oplossingen voor vinden, en wel zo snel mogelijk. We zijn ook blij met de aanpak in het gebiedsgericht werken, met die verbeteringen. Ik moest even denken aan de databeveiliging waar we het bij veiligheid over hadden, want ik was even bang dat meneer Van Zoelen mijn toespraak had gestolen op een ingenieuze wijze. Dat zal vast niet gebeurd zijn, want daar heeft hij al het een en ander over gezegd en daar sluit ik me helemaal bij aan. Wij zien de gemeente in die zin, als je toch in christelijke termen op een mooie dankdag als deze wilt vatten, als een rentmeester. Dat vinden wij een term die past bij onze partij. Ook bij het CDA hebben ze het regelmatig over. Wij zeggen ook: "Een goede rentmeester zorgt dat het bezit wat hij heeft ook rendeert en aan het werk gezet wordt." Daarom zijn wij het in die zin eens met de keuzes die het college nu voorstelt aan de raad. Mocht het dan nog geld overblijven, dan hebben wij wel een aantal suggesties: meer isoleren, meer verduurzamen en doorzetten met het bouwen. Nu kom ik nog even terug, of het laatste moet ik zeggen. Dan kom ik bij de financiële keuzes die we maken in de belastingen. Mijn fractie vindt het jammer dat we de keuze moeten maken om in het begrafenisrecht het afkopen van het onderhoud hebben moeten schrappen omdat het financieel niet meer te verantwoorden is, zo lees ik in de begroting. Ik heb dat technisch nagevraagd en ik zie toch dat dat bij bijvoorbeeld de Selwerderhof voor de helft van de gevallen wordt afgekocht. Dat vond ik best hoog. Ik ben ook wel benieuwd hoe het college dat wat kan toelichten, hoe zij dat

belang heeft afgewogen tussen enerzijds dat het mogelijk, als wij doorzetten, de gemeente extra geld kost en anderzijds dat het afkopen natuurlijk nabestaanden de rust biedt dat hun graf voorzien is van onderhoud voor een hele lange periode. Nu komen we natuurlijk ongetwijfeld bij de OZB. Dat was ook te verwachten toen ik de bijdrage schreef. Ik wil die discussie, als ik het zo hoor, even terugbrengen tot waar zit nou die keuze op? Dat zie je bij de heer Brandenburg en de heer Sijbolts wel goed tot uitdrukking. Een OZB is natuurlijk een generieke maatregel, maar het is een percentage op de WOZ-waarde van een woning. In die zin betalen mensen met dure huizen meer belasting. Mijn fractie is, dat kunnen we ronduit zeggen, voorstander van dat de mensen met de hoogste inkomens, de mensen met het meest vermogen, de mensen met de sterkste schouders, de zwaarste lasten dragen. Daarom kan ik me voor een heel groot gedeelte aansluiten bij de heer Brandenburg die zei: "Ik zoek dan liever de oplossing in bijvoorbeeld de kwijtschelding dan in het terugdraaien van een generieke maatregel van 36 euro verhoging gemiddeld."

01:29:41

Voorzitter: We kunnen dat debatje wat we in een keer of drie, vier hebben gevoerd nog een keer overdoen maar dat zou ik eigenlijk niet willen. Als u een andere vraag heeft aan de heer Dwarshuis, dan kan dat. De heer Sijbolts.

01:29:55

De heer Sijbolts: Voorzitter, ik heb het gevoel dat de heer Dwarshuis nu suggereert dat mijn partij geen voorstander zou zijn van het principe de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten, maar dat heb ik namelijk niet gezegd. Dat heb ik ook niet bedoeld. Ik weet ook niet waar u dat vandaan haalt. We hebben het alleen gezegd over de hoogte van alle tarieven en de lasten in de gemeente. Ik vind het jammer dat u nu op deze manier mijn woorden interpreteert.

01:30:20

Voorzitter: Dat mag. Daar hoeft u niet op te reageren.

01:30:22

De heer Dwarshuis: Maar daar wil ik wel even op reageren.

01:30:25

Voorzitter: Dat mag ook.

01:30:26

De heer Dwarshuis: Dan heb ik dat voor een gedeelte ook verkeerd begrepen. Excuses.

01:30:32

Voorzitter: Ik zag nog een paar vingers. De heer Lo-A-Njoe.

01:30:36

De heer Lo-A-Njoe: Ik hoorde dat de heer Dwarshuis ook de ambtenaren die hebben gewerkt aan deze begroting bedankte. Die ambtenaren schrijven op pagina 196 dat overal de conclusie is dat de raad zich laten zien dat de financiële positie van de gemeente Groningen kwetsbaar is en blijft en dat we met de netto-schuldquote en solvabiliteitsratio in de meest risicovolle categorie vallen. Ontkent de heer Dwarshuis dat dan ook, net als een aantal andere coalitiepartners? Of is het toch de ChristenUnie, zoals ik hem ken, als een degelijke

partij, als het gaat om de financiën die zich hier zorgen ook over maakt? Ik ben wel benieuwd hoe u ernaar kijkt.

01:31:16

De heer Dwarshuis: Ik vind het een wat raar beeld dat de andere coalitiepartijen zouden ontkennen dat onze financiële positie bij de gemeente niet goed is. Ik lig er nog niet wakker van, maar de financiële positie van de gemeente is echt niet die van de beste elke gemeente in Nederland. We staan inderdaad laag op die lijstjes. Dat zijn de lijstjes waar de Olympische gedachte wat minder telt wat mij betreft. Het is natuurlijk wel een afweging hoe we dat aanpakken. In deze ontwerpbegroting zie ik een stijgende lijn in de solvabiliteit en tegelijk ook een ambitie waaruit blijkt dat we nu gaan investeren in problemen die nu spelen. Die gaan we zo snel mogelijk oplossen. Als we nu geld direct in de reserves gaan stoppen, dan krikken we het solvabiliteit niveau nog verder op, maar dat gaat ten koste van geld wat we kunnen inzetten voor het oplossen van uitdagingen in deze maatschappij.

01:32:33

Voorzitter: Dat lijkt mij helder. Het wordt ook een herhaling. Hebt u nog een afrondende opmerking?

01:32:44

De heer Dwarshuis: Nee, alles is wel gezegd.

01:32:46

Voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de wethouder. Zij gaf aan dat ze geen behoefte heeft aan een schorsing. Ze kan vers van de lever antwoorden geven op al uw vragen.

01:33:00

Wethouder Wijnja: Nou... Dank, voorzitter. Ik ga mijn best doen. Ik kom een heel eind, denk ik. Laat ik beginnen met dit zeggen en ik zal het echt kort doen, want het is hartstikke laat. Ik wil even beginnen met te zeggen dat het goed is, belangrijk is en fijn is dat u aandacht vraagt voor het vele werk dat hierin gestoken is. Het klopt dat er niet heel veel inwoners vandaag op de publieke tribune zitten, maar er zitten nog steeds best wel veel ambtenaren. Er is ontzettend hard gewerkt aan de begroting, dus het is ook goed om daarbij stil te staan. Het is ook goed om even te zeggen, want nu zegt ik het eigenlijk zelf verkeerd. Ik ben niet goed opgeleid in de [onhoorbaar]. Dit is een intern grapje voor mensen op Twitter, maar de ChristenUnie zei het heel terecht. Het is een ontwerpbegroting die wij voorleggen waar de gemeenteraad een besluit over neemt. Laat ik daar even mee beginnen. Ik moet eerlijk zeggen, ik moest ook denken toen hier dat debat gaande was in de raad en sommige mensen wat geïrriteerd over elkaar raakten, dacht ik eigenlijk al: ja, dit is echt geweldig! Dit is dus waarom financiën zo interessant is, want dat gaat eigenlijk over alles. Het is randvoorwaardelijk en je kan er keuzes in maken. Daar gaat het volgens mij vandaag heel erg over. Ik ga mijn best doen om vanuit het college zoveel mogelijk antwoord te geven op uw vragen en een onderbouwing van waarom wij een bepaalde lijn kiezen en een andere lijn ook niet. Dan hoor ik zo wel of ik dingen gemist heb. Ik ga even beginnen met de vragen over gebiedsgericht werken. GroenLinks refereerde aan de oproep van onze voormalige kinderburgemeester. Hij heeft gezegd: "Er moet eigenlijk meer, met name, met jongeren gesproken worden." Hij had het voorstel om een jongere raad te doen. Ik denk dat het een

terechte oproep is. Het is een enorme uitdaging om dat op een goede manier vorm te geven dus ik denk dat het goed is om te kijken naar een vorm om dat om te gieten. Het klopt dat wij in de begroting laten zien dat we daar meer in willen investeren, in de breedste zin van het woord. Het is natuurlijk ook zo dat jongeren een andere doelgroep is, dus het is niet raar om daar extra aandacht voor te vragen. Of een coördinator dan per se de oplossing is, dat weet ik zo even niet. Daar kunnen we gewoon naar kijken, maar daar aandacht voor vragen en daar misschien iets voor organiseren is helemaal geen gek idee. Dat lijkt mij prima. Dan zien wij uit naar waar GroenLinks mee komt. Zal ik dat zomaar even zeggen. Dan ga ik even naar de vraag van de VVD, want dat ging ook over wijk- en gebiedsgericht werken, dorpsgericht werken. Het is zo, dat vinden wij, daarom heb ik dat ook gezegd tijdens het voorjaarsdebat. Natuurlijk moeten wij dicht bij de inwoners zijn en daar zijn we ook druk mee bezig. Dat doen we ook. Toen u de vraag stelde, dacht ik ook even: dat is gek. Het is even nagevraagd hoe zit dat en wat wij denken, is dat het de Forumbibliotheek in Haren is. Wat ik u in ieder geval kan toezeggen, is dat we dat even zeker uitzoeken. Dit is nu onze best guess even. Dat zoeken we even uit en daar komen we op terug als u dat goedvindt. De voorzitter denkt het ook. Dat is toch leuk! Ik ga naar de financiën, want de meeste vragen zijn verder gesteld over de financiën. Ik wil even een beetje uitzoomen. Ik begin even met de lasten want daar is het best wel lang overgegaan natuurlijk. De Partij van het Noorden vroeg over de verhoging en welke raming gebruik je nou eigenlijk? Nou is het zo dat gemeenten, en wij ook, altijd de CPB-ramingen gebruiken. Normaal gesproken is het zo dat we de ramingen gebruiken voor de indexatie. Die stellen we dus elk jaar vast en gebruiken we die in maart of in ieder geval in het voorjaar. We weten allemaal dat het niet een gewoon jaar is. Er is ontzettend veel aan de hand op allerlei verschillende vlakken. Dat heeft gemaakt dat er een nieuwe raming is gekomen na de zomervakantie en dat we hebben gezegd: "Eigenlijk moeten we de OZB dan aanpassen op die raming, want anders moet je volgend jaar gaan corrigeren, of je hebt structureel een tekort." Daar kun je ook voor kiezen. Daar heb ik een aantal partijen hier ook voor horen pleiten. Je kan ook zeggen: we gaan de OZB niet mee laten stijgen met die verhogingen. Dan heb je een structureel tekort en dan moet je dat oplossen. Wij kiezen ervoor om het mee te laten stijgen met die laatste ramingen, omdat we denken dat dat het meest verstandige is op dit moment. De 1 procent verhoging, daar vroeg het CDA ook naar, die er extra is. Dat is inderdaad een raadsbesluit geweest in 2020. Wij voeren uit wat de raad besloten heeft. Daarom zit dat hier natuurlijk ook in. Volgens mij was de vraag: is er een blokkade op een voorstel om daar iets aan te doen? Dat gaat u mij nooit horen zeggen hier natuurlijk in deze context, want daar gaat de raad over. Als de raad van mening is dat we aan die 1 procent iets zouden moeten doen, dan moeten daar volgens mij volgende week over gedebatteerd worden. Laat duidelijk zijn dat wij in het voorstel, zoals het er nu ligt, uitvoering gegeven aan het besluit zoals dat in 2020 door de raad is genomen. Dat is hoe die opbouw in elkaar zit.

01:38:48

Voorzitter: De heer Van der Laan.

01:38:50

De heer Van der Laan: Als ik het goed begrijp, voorzitter, dan zegt de wethouder dat aanvankelijk er een minder hoge OZB-verhoging zou plaatsvinden totdat plotseling allemaal dramatische kencijfers bekend werden gemaakt in Nederland, misschien wel in de wereld en

in september dus alsnog die de OZB-knop iets omhoog is gedraaid nadat hij aanvankelijk iets naar beneden was gedraaid, ook gezien de stijging van de woningen, OZB, peildatum 1 januari 2022.

01:39:25

Wethouder Wijnja: Ik zat al te schudden en ik was nog in beeld volgens mij. Het antwoord is: nee, het is staand beleid. Dat is een lelijke term, maar wat we altijd doen is kijken naar de ramingen die het Centraal Planbureau gepresenteerd over wat zijn nou de loon- en prijsontwikkelingen? Het is gebruikelijk voor gemeenten om onder andere OZB maar ook andere belastingen mee te laten groeien met die CPB-ramingen. Het enige wat dit jaar anders is gedaan door ons is: normaal gesproken, in een normaal jaar, komen die CPB-raming in het voorjaar en daarop baseren we die indexatie. Dat doen we dus al heel lang. Dat doen we dus ook elk jaar. Het enige wat nu anders is, is dat we de meest recente raming hebben gebruikt, omdat er nu zoveel stijging in zat. Wat we dus moeten doen, is kijken of die manier van werken, waarbij we de ramingen van het voorjaar gebruiken, of dat in de huidige context nog kan, want we weten eigenlijk helemaal niet wat er gaat gebeuren. Geopolitiek, met de energiemarkt, met de rentestijgingen. Het kan best wel zijn dat gemeenten hun beleid daarop moeten aanpassen. Het is overigens een vraagstuk wat in alle gemeenten speelt, hoor. Dit is in heel veel gemeentes staand beleid en in elke gemeente heeft de vraag voorgelegen: neem je de raming van voor de zomer of na de zomer? Als je die van na de zomer niet gelijk meeneemt, kan dat tot gevolg hebben dat je in het jaar daarop moet corrigeren. Wij kiezen ervoor om dat niet te doen, dus we doen het zo. Ik wil daar ook wel even opgemerkt hebben dat we er ook heel bewust voor kiezen - de heer Sijbolts zei dat terecht en daar ben ik blij mee - dat wij dus ervoor kiezen om bijvoorbeeld de OZB niet extra te verhogen. Wij kiezen er wel voor om de OZB niet extra te verhogen, want dat had namelijk ook gekund. Er zijn ook gemeenten die daarvoor kiezen. Ik wil nog wel eens zien hoe de lijstjes er volgend jaar uitziet want er zijn een aantal gemeenten die forse verhogingen inboeken in hun begroting om bepaalde dingen te betalen. Daar kiezen wij niet voor. Wij kiezen ervoor om dat op een andere manier te doen. In zijn algemeenheid is het zo, dat is helemaal terecht, alle partijen die dat zeggen, dat de financiële situatie van de gemeente niet rooskleurig is. Wat voor ons belangrijk is, is om dan niet naar één streefwaarde te kijken en in te zoomen. Ik heb eerder al gezegd, ik heb vaker al gezegd: eigenlijk al die indicatoren zijn een middel om inzicht te krijgen in hoe hebben we nou grip op onze financiële situatie? Hoe ziet dat er in de toekomst uit? Waar zitten de knoppen om aan te draaien? Waar we naar zoeken is zoveel mogelijk ruimte en flexibiliteit om A. de enorme maatschappelijke problemen die we hebben, die heel urgent zijn, voortvarend aan te pakken. Daar hebben verschillenden van u ook op gewezen. Dat is één. Twee: om dat voor de lange termijn op een goede manier te doen. Er is een aantal keren gewezen naar wat de accountant daarover gezegd heeft. Wat hij daar ook over zei, is dat het goed is dat wij een aantal dingen inbouwen, de behoedzaamheidsreserve is daar één van. Het gaat ook over hoe wij proberen heel scherp te zitten op hoe geven we ons geld nu eigenlijk uit, hebben we tegenvallers, hebben we meevallers? Dat in onze voortgangsrapportages het steeds beter lukt om daar bovenop te zitten. Dat betekent dat je dus ook sneller kunt anticiperen op risico's die eventueel opdoemen. Dat is ook belangrijk om in control te zijn en te blijven. Nou is het heel eventjes gegaan over de relatie met de Rijksoverheid. Ik zou eerlijk

gezegd die hele metafoor met school en zo totaal achterwege willen laten. Het allergrootste risico wat het college betreft, en dat heeft u ook kunnen lezen, voor onze financiële situatie en voor onze investeringskracht voor waar D66 bang voor is, dat we onze investeringen niet waar kunnen maken, is toch echt wel het geld wat uit Den Haag moet komen. De Rijksoverheid, en dat kan ik hier inmiddels wel zeggen met alle ervaringen die wij hebben, is gewoon een onbetrouwbare partner gebleken. Er is nu een tussentijdse oplossing voor 2026. Wij gaan dat keurig in de boeken zetten, maar er is helemaal geen oplossing voor de tijd daarna. Alle gemeenten, ik heb veel contact met collega's, worstelen hier enorm mee. Als het gaat over de lange termijn financiële basis van gemeenten, is dat wat het college betreft een veel grotere zorg dan een aantal dingen die hier langs zijn gegaan. Daarmee wil ik absoluut niet zeggen dat het niet belangrijk is of dat niet belangrijk is om daar aandacht voor vragen, want het is ook gewoon een politieke keus wat je wanneer doet en waarin je wanneer gaat investeren. Dat is dan gelijk een antwoord op de vraag van Student en Stad: wanneer komt het voorstel om de solvabiliteit naar 20 te krijgen? Dat komt voorlopig niet. Wat we doen, is: wij brengen in beeld hoe de solvabiliteit zich ontwikkelt. Er komen een aantal voorstellen nog aan die waarschijnlijk effect gaan hebben op de solvabiliteit. Daarvan heb ik u bij het voorjaarsdebat toegezegd dat we voor u onder elkaar gaan zetten, we laten dat ook extern onderzoeken, wat betekent dat eigenlijk voor onze positie? Dat voorstel komt naar de raad en dan kan de raad daar een afweging in maken en een besluit in nemen. Wat natuurlijk wel zo is, is dat als je zegt: "Wij vinden dat binnen een x-aantal jaar dat solvabiliteitsratio naar 20 moet", dan moeten er ontzettend veel geld bij. Dat moet ergens vandaan komen. Dan kun je of iets anders niet doen of van alles verkopen. Het is wel grappig dat de heer Brandenburg het stadhuis wil verkopen, want dat zei ik hier als geintje achter. Misschien heeft u mij ook gehackt of zo. Het is natuurlijk wel degelijk een relevante vraag, omdat het in elkaar timmeren van een begroting het maken van keuzes is. Als je het ene doet, dan doe je het andere dus niet. Dat is misschien ook een antwoord op de heer Sijbolts. Hebben we overwogen om de lasten voor iedereen te verlagen? Ik begrijp die vraag heel goed, zeker in de context van het hier en nu. Het is zo: ik ben zelf heel trots op het feit dat, de SP wees daar al op, we met deze begroting echt behoorlijke investeringen doen in het verlagen van de lasten van bepaalde groepen inwoners, bijvoorbeeld door de afvalstoffenheffing, door de kwijtschelding uit te breiden. Ik heb al eerder aangegeven dat we daar nog mee bezig zijn. Er zit nog een ander element in de kwijtschelding van de afvalstoffenheffing. Dat is namelijk de vermogenstoets. Daar zijn we ook mee bezig, daar zit ik nog meer verruiming in, dus dat is een begin van een antwoord op de SP. Ziet het college nog meer mogelijkheden? Die zien wij en grijpen we ze ook. Hebben we dat overwogen? Het flauwe antwoord is ja en nee. Je kan heel makkelijk zeggen: ja, we willen lastenverlaging voor iedereen. Dat kunnen we gewoon helemaal niet betalen. De vraag is of je moet willen. Wij hebben een aantal uitgangspunten vastgesteld. Dat is inderdaad de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten. We zien dat er een enorme tweedeling is in deze gemeente, dat we ongelijk investeren. Dat moeten we doen, dat moeten we fors doen. Dat doen we de komende vier jaar. Dat doen we op die manier om dat we als gemeente niet alles kunnen betalen. Dat is inderdaad een keuze die gemaakt worden, die het college maakt en waar het individuele raadsfracties natuurlijk totaal vrij in staat om het daarmee oneens zijn.

01:47:20

Voorzitter: De heer Sijbolts.

01:47:21

De heer Sijbolts: Dank u, voorzitter. Volgens mij is dat laatste niet helemaal waar wat de wethouder zegt. Het gaat misschien maar om een miljoen, maar in 2020 heeft de gemeenteraad besloten om een miljoen extra OZB binnen te halen. Dat was niet gelabeld. Dat was gewoon extra geld binnenhalen om er iets extra's mee te doen. Het binnenhalen van dat geld was een doel, en niet zozeer dat het nodig was. De wethouder had een heel stuk aan het begin van haar betoog over Den Haag. Als we kijken naar die decentralisaties, we weten natuurlijk bijvoorbeeld x jaar dat Den Haag niet altijd een betrouwbare partner is wanneer het gaat over het overhevelen van taken naar gemeenten en het juiste budget daarbij te geven. Alleen ik vraag me wel af, dat weten we al jaren en moeten we dat al steeds als argument aanvoeren om andere politieke keuzes te maken? Wat mij betreft is het glas halfvol en niet halfleeg. Den Haag steeds de schuld te geven, vind ik toch wel een beetje makkelijk.

01:48:31

Wethouder Wijnja: Ik ken dit standpunt van de heer Sijbolts, want ik hoor het niet voor het eerst. Ten eerste gaat het in onze verhouding met de Rijksoverheid niet over één ding. Dan zou het nog een soort van overzichtelijk zijn en dan zou ik dit misschien nog wel een terechte opmerking vinden. Het gaat over heel veel verschillende dingen. Waar we nu even op inzoomen dat gaat niet eens meer over de decentralisatie want daar kan ik ook nog een boom over opzetten tot volgende week. Dat doe ik dan even niet. Dan daar gaat het over de opschalingskorting, dan gaat het over het feit dat het Rijk ineens zegt: "Gemeente, u krijgt veel minder geld, maar misschien wel de mogelijkheid om op een andere manier belasting te heffen. Maar we weten nog niet hoe. Succes ermee!" Dat is een hele rare manier van met elkaar omgaan. Dat betekent dat wij twee dingen kunnen doen. Dan kun je denken: daar vinden we wat van en daar gaan we onze hele begroting op aanpassen en dan gaan we dus allemaal dingen niet doen. Dan kunnen we geen woningen gaan bouwen, dan kunnen we de klimaatcrisis niet aanpakken. Daar kunnen we ook voor kiezen. Alleen daar kiezen wij niet voor, omdat we zeggen: "Nee, we willen de positie van bepaalde groepen in onze gemeente substantieel verbeteren. We moeten investeren. Wij hebben problemen op te lossen. Dat gaan we doen." Ondertussen blijf ik de hele tijd werken, en dat doen wij met zijn allen, in de richting van Den Haag, die lobby loopt de hele tijd. We doen dat met de VNG om ervoor te zorgen dat we het geld hier krijgen waar wij recht op hebben. Dat is belangrijk om erbij zeggen: het geld waar we recht op hebben, om dingen te doen die we moeten doen. Als we dat geld niet krijgen in 2027, gaan wij hier keuzes moeten maken die wij allemaal niet willen maken. Dat wil ik voorkomen, en daarom blijf ik hameren op het Den Haag verhaal.

01:50:18

Voorzitter: De heer Sijbolts.

01:50:21

De heer Sijbolts: Voorzitter, het wordt misschien een beetje een herhaling van zetten over de afgelopen jaren. Als we het dan gaan hebben over die keuzes, maar dat weet de wethouder eigenlijk al, dan hebben wij, en een groot deel van de oppositie, het vaak van het over de

keuze: wel of geen nieuwbouw Oosterpoort, wel of geen nieuwbouw VRIJDAG, miljoenen naar de binnenstad. U verkleint het debat nu heel erg naar inkomensondersteuning, naar een heleboel zaken die nodig zijn. Daar hebben wij ook al eerder en vaker van gezegd: daar steunen wij het college in. Ik vind het jammer om dat nu eenzijdig zo voor het voetlicht te brengen. Dat had ik eigenlijk wat eerlijker verwacht, dat verhaal op dat punt.

01:50:58

Voorzitter: Wethouder.

01:51:03

Wethouder Wijnja: Het is zeker niet mijn bedoeling om een eenzijdig verhaal neer te zetten. Wat mijn bedoeling is, is om uit te leggen wat het fundamentele probleem is, wat wij hebben met het Rijk. De heer Sijbolts heeft gelijk. We doen een aantal voorstellen waarvan je misschien zou kunnen zeggen: nee, dat kan je ook niet doen. Daar kun je gewoon politiek over verschillen. Alleen al zou je ervoor kiezen om de Oosterpoort niet te bouwen, dan ben je er bij lange na nog niet. Zo groot is dit probleem. Dat probeer ik eigenlijk te schetsen. Het is in ons aller belang dat we dit geregeld krijgen. Volgens mij is het ook een gezamenlijke opdracht om daaraan te blijven trekken. Wat je dan vervolgens lokaal doet, daar verschillen we dan soms over van mening. Dat is ook hoe het is. Ik ga nog even iets zeggen over de behoedzaamheidsbuffer. Er zijn een aantal verschillende dingen aan de hand, want het klopt inderdaad dat we de behoedzaamheidsbuffer in eerste instantie hadden ingesteld omdat er onduidelijkheid was over het accres. Dat weten we nu wel. Er is de komende jaren incidenteel meer geld. Dat is ook iets wat je terugziet in het meerjarenbeeld dus dan zou je kunnen zeggen: nou, veeg het bij elkaar en ga het aan iets uitgeven, want wij hebben grote problemen. Dat begrijp ik op zichzelf wel. Er is een optelsom van onzekerheden waar we mee te maken hebben de komende tijd en een aantal dingen die we zeker weten. Wat we niet zeker weten, is: hoe gaan de energieprijzen zich ontwikkelen? Volgend jaar krijgen we daarmee te maken als gemeente. Wat we nu al doen, is aan de ene kant kijken: waar kunnen we alvast energie besparen, maar we weten dat dat gaat komen. We weten niet wat er met de rente gaat gebeuren. We weten niet wat er in de wereld gaat gebeuren. Er zit ontzettend veel onzekerheid in. Wij weten nog niet wat de Rijksoverheid gaat doen, want er is in het regeerakkoord heel veel beloofd en toegezegd. We zien ook dat de snelheid van de dingen nog niet echt hard gaat. Ik noem het klimaatakkoord als voorbeeld. Daar zit de gemeente echt te wachten op duidelijkheid over wat betekent dat? Veel onzekerheid. We willen dus ruimte en flexibiliteit overhouden om daarop in te kunnen springen. Dat is belangrijk om een soort van lucht in het meerjarenbeeld te houden, omdat dan ook te kunnen doen. Dat is één. Twee is dat we ook hebben gezegd: "De problemen die we op te lossen hebben, zijn zo groot. Dat kunnen wij niet alleen betalen", dus daar hebben wij externe financiering voor nodig, of vanuit Brussel of vanuit Den Haag. We weten ook dat er altijd co-financieringseisen voorzitten, of er zit bijvoorbeeld een eis op dat je zelf een x-bedrag moet investeren en er komt er iets bovenop. Ook daarvoor willen we ruimte houden om op de onderwerpen die wij belangrijk vinden, zoals het oplossen van een wooncrisis of de klimaatcrisis, om daarin te kunnen investeren. Er zijn een aantal losse dingen die maken dat wij zeggen: "Het is goed om op verschillende plekken in de begroting een en ander in te bouwen." Dan kun je praten over hoeveel geld dat dan moet zijn en of we daar misschien wat van kunnen uitgeven. Die vraag is geloof ik eerder vandaag in het vragenuur gesteld door een collega van de PvdA,

over de energiebonnen. Daar blijkt gewoon geld voor te zijn. Er zijn een heel aantal dingen waarvan we zien dat er capaciteit voor is. Daar is ook geld voor. Ik heb op dit moment niet zo één, twee, drie iets waarvan ik denk: daar kunnen we nu enorme meters maken, nog extra dan wat we nu doen in 2023, behalve de begroting vaststellen en gaan. We moeten wel aan de slag. Dat zie ik zo snel niet. Als de vraag is "ziet het college nog meer mogelijkheden?", heb ik daar net een voorbeeld van genoemd. We zijn er wel scherp op en als we iets zien, zoeken we ook een oplossing daarvoor. Ik zie nu op dit moment niet hele grote andere dingen die we zouden kunnen doen. Het blijft natuurlijk zo dat wij in de gaten houden hoe het met onze inwoners gaat, met ondernemers, met sportverenigingen. Zien wij mogelijkheden, dan komen we daar natuurlijk naar de raad mee. Dan moet ik nog iets zeggen over het nieuwjaarsfeest en daar moet ik een beetje slag om de arm houden, want ik kan de heer Sijbolts verheugen met het feit dat het niet zo definitief is. We hebben het hier recent over gehad, maar ik moet even een slag om de arm houden, want ik weet wel dat breed het gevoel binnen het college was van dat was eigenlijk een heel mooi initiatief. We willen dat terugbrengen op een manier die voor iedere inwoner is. De vraag is even: kan dat op deze termijn? Daar waren nog wat vraagtekens over. Dat zou nog uitgezocht worden. Dat is even de slag om de arm die ik hou. Voor dit jaar kan ik dat even niet zeggen, maar ik weet wel voor in de toekomst is in principe de bedoeling om zoiets terug te brengen. Daar komt te zijner tijd in ieder geval een voorstel voor. Ik zou u willen vragen of het goed is dat ik, over hoe we dat deze jaarwisseling doen, daar nog even op terugkom. Hetzelfde geldt overigens voor de vraag van de PVV over de sportaccommodaties, of daar onderzoek naar komt en een voorstel. U kijkt mij nu recht aan, dan is het antwoord: volgens mij niet, maar ik weet ook niet zeker. Ik wil dat even laten navragen en als u het goed vindt, dan komen we daar ook even bij u op terug.

01:56:55

Voorzitter: De heer Van Jaarsveld.

01:56:58

De heer Van Jaarsveld: Dank. Ik had nog een vraag gesteld. Het kan zijn dat ik het antwoord heb gemist, maar het ging erover dat op een gegeven moment in de begroting wordt geschreven dat we bang zijn voor de ambtenarencapaciteit binnen onze gemeente en dat binnen tien jaar bijna de helft op een natuurlijke wijze uitfaseert. Ik vroeg me af: hoe gaat u dat nou regelen?

01:57:29

Voorzitter: Mevrouw Wijnja.

01:57:32

Wethouder Wijnja: U heeft helemaal gelijk. Die vraag had u nog gesteld. Als ik dit nou in 2 zinnen kon beantwoorden, was het mooi. We hebben dit heel scherp in beeld en hier wordt heel hard aan gewerkt binnen de organisatie. Het is misschien nu niet het moment om dat helemaal uit te gaan leggen, maar er wordt gewerkt aan een arbeidsmarktstrategie en er wordt inderdaad van alles gedaan op het gebied van inclusiviteit, diversiteit. Dat zijn een aantal dingen die u noemde. U vroeg: "Zijn er juridische blokkades of financiële prikkels?" Wat ik u kan zeggen is dat we alles doen wat binnen de CAO mogelijk is om een zo aantrekkelijk mogelijke werkgever te zijn. Dat zit hem soms in financiële prikkels. Wat kan,

dat doen we. Er wordt echt volle bak ingezet op het behouden van mensen, het scholen van mensen, het aantrekken van mensen op alle fronten. Ik kijk iemand even scherp aan. Volgens mij wordt er op korte termijn over HR een sessie belegd, dus ik denk dat dat een goed moment is om hier even wat langer over door te praten. Dan kunt u ook vanuit de organisatie horen wat de plannen daarop zijn, wat er al gebeurt. Dan kunt u misschien, want ik had zomaar een donkerbruin vermoeden dat het CDA goed idee had op dit punt, dan is dat misschien ook het moment om dat even af te tasten.

01:59:02

Voorzitter: Ik kijk even rond of er nog andere vragen onbeantwoord zijn gebleven. De heer Van der Laan.

01:59:12

De heer Van der Laan: Voorzitter, dank. Ik heb mijn betoog vooral opgehangen aan de OZB en ik heb ook gezegd, ben daar ook niet in tegengesproken door het college, dat er sprake was van 6 procent verhoging, althans volgend jaar. In feite hebben we ons daar al een beetje bij neergelegd, maar ik heb ook gevraagd: "Wat is de lange termijn? Zijn dagkoersen? Of kunnen we toch zien dat dat op een gegeven moment gaat stabiliseren en dat we niet elk jaar vijf, zes, zeven, acht, negen of tien procent OZB-verhoging krijgen?" Dan wordt echt de huizenbezitter een melkkoe in Groningen.

01:59:44

Voorzitter: Wethouder.

01:59:47

Wethouder Wijnja: Dat laatste, daar ben ik het niet mee eens. Het is zo dat wat wij al elk jaar doen, is conform de raming van het Centraal Planbureau over die verhogingen indexeren we onder andere de OZB. Altijd. Anders heb je gewoon een structureel tekort in je broek. Daar kun je ook voor kiezen. Dit is gewoon staand beleid. Wat ik u wel kan zeggen, is dat de 1 procent verhoging waarin 2020 over besloten is, dat ging over drie keer 1 procent. Dit is de laatste, dus dat zit er volgend jaar niet in. Wij hebben laten weten dat behalve die bijstelling op basis van die raming, wat staand beleid is, gewoon terugkomt, tenzij daar een ander besluit daarover wordt genomen van we gaan van staand beleid afstappen. Dan moet daar ook een oplossing bij komen hoe we structurele tekorten gaan opvangen. We hebben gezegd: "We zijn in principe niet van plan om OZB extra te verhogen." Daarom zit dat voorstel er nu ook niet in en is de verwachting ook helemaal niet dat dat er volgend jaar in zit. Dat is wat ik kan zeggen. Het is ook zo dat de wereld enorm in beweging is. Ik kan u geen harde toezeggingen doen, maar dat is niet in de lijn van de bedoeling.

02:01:08

Voorzitter: Dank u wel. Ik zag nog een de hand bij de heer Ram en de heer Lo-A-Njoe. Ik hoop dat we het daarbij kunnen laten. De heer Dwarshuis wil ook nog. Dat ga ik dan nog toestaan en dan houden we ermee op. De heer Ram.

02:01:21

De heer Ram: Ik had nog een vraag gesteld over de samenhang van de doelen, maatregelen en de indicatoren en hoe het college er zelf over denkt. En of zij een voorstel heeft om dat te verbeteren.

02:01:34

Voorzitter: Mevrouw Wijnja.

02:01:36

Wethouder Wijnja: Ik zie het niet zo somber in als de heer Ram. Wat ik wel zie, is dat het altijd lastig is om goede indicatoren te vinden die je echt informatie geven. Het is natuurlijk ook belangrijk om op zoek te gaan naar een zo goed mogelijke indicator want je wil weten wat we doen. Levert dat eigenlijk op wat we willen? Ik denk dat het voorstel van de heer Van Hoorn een hele goede is. Daar is de afgelopen jaren al aan gewerkt. Er zijn ook echt enorme verbeteringen in gemaakt, maar daar blijft aan gewerkt worden. Het college is altijd met alle liefde bereid, en dat geldt vanuit de organisatie ook, om mee te denken met de raad en ook mee te praten met de raad, want als we verbeteringen kunnen aanbrengen, doen we dat natuurlijk gewoon. Dat zou mijn aanbod op dat punt zijn.

02:02:21

Voorzitter: De heer Lo-A-Njoe.

02:02:23

De heer Lo-A-Njoe: Dank u wel, voorzitter. Ik had gevraagd naar het risicomanagement naar aanleiding van de waarnemingen van de accountant op pagina zes. Ik zou graag willen weten van het college welke stappen zij gaat zetten om het risicomanagement te verbeteren, want dat is wat de accountant ook vraagt.

02:02:38

Voorzitter: Mevrouw Wijnja.

02:02:41

Wethouder Wijnja: Ik heb het misschien niet zo heel expliciet benoemd, maar het zat wel een beetje verweven door mijn antwoord. Ik probeer er even bovenuit stijgen, omdat we verschillende dingen doen. Laat ik er even één specifiek ding uithalen, wat echt heel sterk verbeterd is, waar hard aan gewerkt wordt en wat ook enorm helpt. Dat is namelijk de voortgangsrapportages en dat we er gewoon eigenlijk veel dichter op zitten. Daar zegt de accountant ook over: "Dat is echt een forse verbetering" en dat is een work in progress. Het is wel goed dat iemand hier vandaag niet is, want ik zeg allemaal dingen in het Engels, realiseer ik me ineens. Het is na tien uur, daar komt het denk ik van. Dat is één van de dingen die ons helpen om risico's eerder te signaleren en daar dan ook op te kunnen anticiperen. Ik ga hier dan maar de verwachtingen alvast wekken dat wij steeds vaker vroeger bij de raad gaan komen met dingen die we zien aankomen, tegenvallers die er zijn en dan ook met een voorstel over hoe we dat op te lossen. Dat is een belangrijk middel om daar meer sturing op te krijgen.

02:03:46

De heer Lo-A-Njoe: Dank u wel.

02:03:48

Voorzitter: Dank u wel. De heer Dwarshuis. Nee? Dan laten we het hierbij. Kunnen we dit debat volgende week in de raad voortzetten op de punten die er nog liggen naar aanleiding van amendementen en moties. Ik wens u allemaal wel thuis.